Leto LXIV | Poštnina plačana v gotovini | V Ljubljani, v četrtek, 10. septembra 1936 | Štev. 207 a | Cena 1.50 Din

Naročnina mesečno 25 Din, za inozemstvo 40 Din — nedeljska izdaja celoletno 96 Din, za inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v Kopitarjevi ul. 6/III

SLOVENEC

Ček. račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349 za inserate; Sarajevo štv. 7563, Zagreb štv. 39.011, Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitarjeva 6, telefon 2992

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

Ob začetku novega šolskega leta

Že smo v začetku meseca septembra, ko se vse mrzlično pripravlja na novo šolsko leto, tako učitelji kakor učenci in ne v najmanjši meri tudi njihovi starši. Ljudske šole so že pričele svoje delo, čez nekoliko dni pa bodo tudi srednje in njim podobne šole odprle svoje prostore dijakom ter jih vpeljale v delo, ki jih čaka v novem šolskem letu. Z velikim upanjem v srcu pričakujejo učenci kakor tudi njihovi starši početek šolskega leta, ki ne bo odločalo samo o uspehih dijakovega učenja, temveč tudi o snovi ter načinu poučevanja. Ljudstvo se zaveda važnosti teh dni in važnosti šole sploh, saj ona vzgaja narodni naraščaj ter ga usmerja po potih, ki ga lahko ljudstvu odtujujejo ali pa približujejo. In zato ves narod stoji budno na straži za svojo šolo, za vzgajališče svoje bodočnosti, ter se z vso čuječnostjo briga za stvari, ki so z njo v zvezi, tako za higijenične prostore, za nemoten potek pouka, za dobre učne moči, ki ne bodo odvisne od vsakega političnega vetra ter — morda v največji meri — za dobre učne načrte in predvsem za dobre, ustrezajoče učne knjige.

In ko stojimo tik pred začetkom šol, se moramo vprašati, kako je v tem hipu z našo prosvetno politiko, kako je z zgoraj omenjenimi vprašanji, ki so bistvenega pomena za dobro, uspešno šolsko delo, ki je cilj vsakega šolskega zavoda in seveda tudi vsega naroda, ki je na vzgoji svojega naraščaja soudeležen in jo tudi z vsemi predpisanimi sredstvi rad in vestno podpira?

Kar se tiče prostorov, moramo to leto pozdraviti zgraditev nove gimnazije za Bežigradom, ne morda zato, da bi bogve kako znatno razbremenila druge gimnazije, saj ni ustanovljena na novo — tudi novih gimnazij bi potrebovali, če vzamemo, da ima samo II. državna 37 razredov! — temveč zato, ker so bili prostori, ki jih je imela dozdaj, za šolo neuporabni, v največji meri pa zato, ker je dozdaj s svojim gostovanjem po drugih poslopjih motila potek šolskega pouka. In prav zaradi tega moramo obžalovati, da se graditev ni toliko pospešila, da bi gimnazija že takoj ob začetku leta mogla sprejeti vase svoje dijaštvo. Ta bo pa zopet nekaj tednov gostovala po tujih zavetiščih in posledica bo moten pouk v dveh gimnazijah ter izgubljanje časa, kar se godi vedno pred vsako in ob vsaki selitvi.

Toda ta motnja bo kljub vsemu, ki ji bo sledilo, vendar le zelo malenkostna v primeri s tem, da vprašanje učnih moči še ni urejeno, kot še nikdar ob začetku šolskega leta. Tako še niso rešene razne nastavitve, premestitve, dodelitve, ki se po nekakšni tradiciji že redno vrše nekako koncem prvega polletja ter so največja ovira za reden pouk, pa tudi za uspeh koncem leta. Vsakdo ve, da je od zadržanja učenca v prvih mesecih odvisna nadaljnja njegova bodočnost, prav tako pa tudi od rednega pouka takoj v začetku leta ljubezen dijakova do predmeta. In dokler naša prosvetna uprava ne bo dosegla tega, da bi mogla preko dvemesečnih počitnic urediti osebne in upravne zadeve na svojem področju, tako dolgo ne bomo mogli govoriti o redu, ki naj vlada zlasti v prosveti, tej punčici narodne in državljanske vzgoje! Upamo, da bo današnja vlada, ki je na drugih področjih pokazala že toliko uvidevnosti za ljudske potrebe, tudi v srednješolski politiki znala še pravočasno pognati kolo v pravi tek, ter da ga ne bo sama zavirala s kakršnimikoli zavlačevanji ali nepotrebnimi poseganji v naraven razvoj narodnih šolstev. Tako so bivši režimi napravili nepopravljive škode, ker so jo izrabljali v politične svrhe. Toda s tem, da je metoda »političnega« ocenjevanja za vedno premagana, pa še niso popravljene krivice, ki so jih prejšnji režimi prizadejali — brez kakršnihkoli preiskav — poštenim in strokovno izprašanim šolnikom. Prepričani smo, da vse dotlej, dokler ne bodo te krivice temeljito popravljene, ne bomo mogli govoriti o čisti depolitizaciji prosvetne politike, ki je nujno potrebna za redno in vesto delo, in ki edina more dati šolniku pravo ljubezen do učiteljevanja. In popravek teh krivic terjamo v imenu naroda, ki hoče imeti že enkrat zaceljene rane, ki so mu jih zasekali prejšnji protiljudski režimi!

In prav tako terjamo tudi v imenu naroda in v imenu rednega razvoja našega šolstva sploh, da se prestane že enkrat plašenje z raznimi protislovenskimi namigavanji pri učnih načrtih, ki se menjavajo — tudi že po nekakšni tradiciji — vsako leto sproti in ki so v prejšnjem letu bili povod, da se je vsa Slovenija enoglasno postavila za svoje narodne pravice, ki jih hoče imeti uveljavljene v polni meri v svoji šoli, ki jo plačuje s svojim denarjem! Prepričani smo, da nikdar več ne bo takega napada na našo narodno slovensko vzgojo, kakor jo je imel v načrtu lanski osnutek za izenačenje šolskih knjig. Vendar se nam zdi potrebno poudariti, kar smo sto in stokrat že pribili, da ne moremo priznati potrebe enakih šolskih knjig za vse pokrajine v državi, ki se po svoji zgodovinski nuji, po svoji tradiciji ter svoji etnografski ter narodni vzgoji popolnoma različne. Slovenci moramo z vso vztrajnostjo, ki ne sme opešati, vsevdilj poudarjati svojo terjatev po svojem lastnem šolstvu, po skrajni decentralizaciji šolske uprave, kakor tudi notranjega idejnega vodstva, ki naj usmerja smisel naših, slovenskih šolskih knjig, da bo v skladu prav tako z narodno tradicijo kakor tudi z najnovejšimi znanstvenimi izsledki. Čudno se nam zdi in neverjetno, da bi v današnjih časih Slovenci ne imeli strokovnjakov za katerikoli učno panogo, ki se poučuje v naši srednji šoli. Toda, če pogledamo knjige, ki se rabijo danes po slovenskih srednjih šolah, se moramo čuditi velikemu številu srbohrvatskih in poslovenjenih učbenikov, posledica tega, da so slovenske knjige ob novih načrtnih eksperimentih izgubile aprobacijo ter so bile izločene iz šolske rabe, kjer so jih nadomestile srbohrvatske, predpisom ustrezajoče knjige. Tako se je zgodilo z edino slovensko slovstveno zgodovino, ki jo še dozdaj ni nadomestil noben učbenik ter so naši dijaki vso višjo gimnazijo brez nje! Obsojati pa moramo na vso moč rabo tistih učbenikov, za katere imamo sicer slovenske knjige, tako zlasti za razne nemške vadnice, latinske čitanke, predvsem zemljepisne in zgodovinske knjige itd., pri katerih bi Slovenci ne smeli sodelovati, kakor na žalost so!

Društvo naših profesorjev pa opozarjamo, naj čim prej za vse potrebne knjige, ki jih morda — ustrezajoče današnjim predpisom — res da nimamo, preskrbi slovenske pisatelje, ki bodo dali izvirno in v narodnem duhu napisano knjigo. Tako ne bomo pri malo denarnih in moralnih žrtvah morali več biti priča žalostnemu dejstvu, da morajo sedaj naši humanisti-osmošolci imeti 13 srbohrvatskih knjig ter 10 slovenskih! To je žalostno znamenje letošnjega začetka šolskega leta, najžalostnejše poleg že omenjenih, po katerih sklepamo, da naše srednje šolstvo ne bo poteklo v tistem redu, kot bi moralo ter da ne bo v taki meri služilo narodu, kakor bi po vseh človeških in božjih pravicah moralo.

Ob vsej tej temi, pa vidimo tudi že znamenja, ki kažejo v lepšo bodočnost.

Hitlerjev govor v Nürnbergu

„Boj boljševizmu brez pardona!“

„Nemčija se mora popolnoma osvoboditi!“

Nürnberg, 9. septembra. c. Ob 11. uri dopoldne je Hitler otvoril 8. kongres narodne socialistične stranke. Otvoritveni govor je v navzočnosti Hitlerja in vse vlade in strankinih poglavarjev imel Hitlerjev namestnik Rudolf Hess.

Najprej se je Hitlerju zahvalil za njegovo delo, nato pa je takoj prešel na glavno temo letošnjega kongresa, ki bo v znamenju borbe proti komunizmu. Hess je rekel, da Nemčija zelo dobro čuti nesrečo, v kateri sedaj živi Španija. Nemčija sama je bila tik pred boljševizacijo in Hitler je bil tisti, ki je rešil nemški narod največje nesreče. Ker je Nemčija zatrla boljševizem, je Nemčija danes varen otok miru v tako zmedeni in nemirni Evropi.

Za njim je voditelj stranke Wagner prečital Hitlerjevo poslanico na kongres. Hitler pravi v tej poslanici, da bo nadaljeval svojo borbo za svobodo Nemčije na gospodarskem in političnem polju. V sporazumu z vojnim ministrom je podaljšal obvezno vojaško službo na dve leti in pretrpeti bo treba še mnogo žrtev, da se Nemčija popolnoma osvobodi.

V svoji poslanici napoveduje Hitler, da bo v Nemčiji uvedel štiriletko, ki naj Nemčijo osvobodi tudi na gospodarskem polju. Nemčija mora čez 4 leta biti neodvisna od vsega sveta, kar se tiče surovin. Nemška znanost mora čez štiri leta izdelovati vse doma. Vendar pa Nemčija s tem ne mara reči, da se odpoveduje svojim kolonijam in Hitler obljublja, da bo tudi to borbo izpeljal do konca. Sedaj gre v Nemčiji za biti ali ne biti in če bo Nemčija vzdržala na tej poti, potem ji nikdo ne bo mogel več zapreti poti do tistega, kar si hoče priboriti.

Proti boljševizmu pa bo Nemčija nadaljevala borbo z vso neizprosnostjo. Nemčija je prepričana, da je to dolžnost njenega poslanstva napram človeštvu.

Pariz, 9. sept. b. V tukajšnjih vladnih in političnih krogih vlada veliko zanimanje za govor nemškega kanclerja Hitlerja na nürnberškem kongresu narodno-socialistične stranke. Po informacijah iz Berlina bo v svojem govoru Hitler v glavnem napadel Moskvo. Zaradi tega pričakujejo, da bo Moskva prekinila diplomatske odnose z Berlinom.

Ljudska fronta se krha

Blum v vlogi Kerenskega

Pariz, 9. septembra.

Razvoj španskih zadev je nenadoma sprožil nepričakovano krizo v francoski ljudski fronti, in sicer v njenem socialističnem krilu samem. Lahko se reče že danes, da je ljudska fronta v zadnjih izdihljajih in da se zato bližamo splošni politični krizi francoske politike. Že v najkrajšem času imamo pričakovati končne odločitve, ker namerava predsednik vlade Blum sklicati parlament na izredno zasedanje, ki je postalo potrebno za rešitev te globokosegajoče krize.

Globok razdor med socialisti in komunisti

Da se meščanski radikali ne istovetijo več z ljudsko fronto, oziroma s politiko, katero hočejo fronti diktirati komunisti, je že davno očitno. Tako na primer so pred dnevi delegati radikalne stranke departementa Var sklenili resolucijo, v kateri pravijo, **da ljudska fronta ne sme postati etapa na poti revolucije niti uvod v sovjetski režim,** in zahtevajo od parlamentarnega kluba radikalov, da v parlamentu to stališče odločno uveljavi. Radikali tudi odobravajo nevmešavanje vlade v španske zadeve in zahtevajo politiko zbližanja z Nemčijo in Italijo. **Glavno vprašanje pa ni nasprostvo med radikali in komunisti, ampak med socialisti in komunisti, ki postaja čimdalje večje in bo s sigurnostjo privedlo do še globljega razkola med socialisti in komunisti, kakor je vladal v letih pred osnovanjem ljudske fronte.** Spor je nastal zaradi tega, ker so komunisti razvneli štrajk metalurgičnega delavstva, s katerim hočejo pritisniti na Bluma, da opusti nevtraliteto napram španskim zadevam in se aktivno postavi na stran Caballerove vlade. Pokazalo se pa je, da tudi med delavstvom ni več soglasja, da bi sledilo komunističnim parolam brez vsake kritike. Dne 7. t. m. je 300.000 kovinarjev v Parizu demonstrativno stavkalo, v St. Denisu pa se delavci stavki niso pridružili, kar je v prvi vrsti delo bivšega komunista Doriota, ki je ustanovil »francosko ljudsko fronto« in skuša s tem izpodkopavati »ljudsko fronto«. Blum je zbral v Parizu velike policijske sile in republikansko gardo, ki pa ni imela prilike, da nastopi. **Podobno je bilo v Clermont-Ferrandu, kjer so delavci, ki se niso hoteli pridružiti stavki, šli pred prefekturo in prefekta prisilili, da nastopi proti stavkujočim, ki so jih terorizirali.**

Blum hoče sklicati parlament

Blum je namreč dobil veliko pristašev v znani »Konfederaciji dela«, v kateri se je postavil zlasti na njegovo stran eden najuglednejših voditeljev socialističnega sindikalizma, učitelj Delmas, ki odobrava nevmešavanje vlade v španske zadeve. Sicer je pa Blum imel 7. t. m. razgovor z voditelji komunistične stranke, katerim je izjavil, da **se smatra za šefa koncentracijske vlade in da bo zato, če bi kakršnakoli skupina ljudske fronte ne odobravala vladne politike, sklical izredno sejo parlamenta, da izreče vladi zaupanje ali nezaupanje. Blum se zanaša na socialiste, ki so prisiljeni, da napovedo komunistom odločilni boj, ker skušajo komunisti ustvariti »francosko fronto«, ki naj s »socialburžuji« popolnoma pomede.**

Komunisti so zdaj z vsem svojim aparatom na delu, da delavstvo potegnejo v celoti za seboj in da Bluma prisilijo, da vodi politiko po njihovih željah ali pa da deli usodo Kerenskega, kakor ga ironično tudi v Franciji že imenujejo. Na vsak način Blumova vlada ne bo mogla dolgo nadaljevati svoje akrobatske politike, ki bi mogla imeti podobne posledice, kakor jih je imela politika g. Azane v Španiji. In tako bi moglo tudi v Franciji priti do tega, da si po krivdi njenih slabotnih vodilnih državnikov stopita nasproti dve fronti, ki bosta pokopali demokracijo.

Stalin bolan na smrt

Molotov odstranjen, Vorošilov določen za Stalinovega naslednika

Pariz, 9. sept. Semkaj so dospele zanesljive vesti, ki potrjujejo, da je notranji položaj v Rusiji čedalje bolj kritičen. **Stalin je namreč, kar je bilo doslej neznano, že dve leti hudo bolan, sedaj pa je njegovo stanje tako, da se je batf skorajšnjega konca diktatorja.** Vzrok, da so Stalinovo bolezen skrivali, je ta, ker se boje levičarske oziroma trockistične opozicije, ki silno narašča in je pripravljena, da se po Stalinovi smrti polasti oblasti. Danes se Stalinova bolezen ne da več utajiti in je mogoče opozicijo zadržati samo s terorjem, ki ga izvaja šef GPU Jagoda.

Stalin je odpotoval sedaj v spremstvu treh zdravnikov na deželo, ne da bi kdo vedel, kam. Kakor hitro je predsednik sveta ljudskih komisarjev Molotov, ki ga sumijo, da se hoče po Stalinovi smrti postaviti na čelo režima, prišel v Moskvo, kamor je bil poklican z dežele, se je vršila seja hierarhov sovjetskega režima, na kateri so bili storjeni važni sklepi. Na seji je prevladal vpliv vojnega komisarja Vorošilova, ki so ga stalinisti že določili za Stalinovega naslednika, in je bil Molotov imenovan za poslanika v Mehiki, kjer, kakor upajo, režimu ne bo več nevaren. Tako je Vorošilov spravil s pota svojega najbolj resnega tekmeca.

V kratkem pa se zopet sestanejo najvišje vodilne osebe komunistične stranke, da storijo čisto konkretne sklepe za slučaj, da Stalin umre. Člani takozvanega političnega biroja pa so pod stalnim nadzorstvom GPU, ki je celo izmenjal šoferje članov te najvišje politične instance sovjetske Rusije. Vrh tega straži dom osrednjega izvršilnega odbora stranke 50 čekistov pod poveljstvom Juviča in Dobrickega .

K Stalinu poklicani 3 zdravniki iz inozemstva

Varšava, 9. sept. b. Iz zanesljivega vira poročajo, da so trije najboljši inozemski zdravniki bili poklicani v Moskvo vsled izredno slabega Stalinovega zdravja. Vsa oblast v Rusiji je zdaj v rokah maršala Vorošilova, Kaganoviča in še enega člana GPU. Inozemski zdravniki so se morali obvezati, da bodo popolnoma molčali o zdravstvenem stanju Stalina.

Francija pred novim viharjem

Izredno sklicanje parlamenta

Pariz, 9. septembra. c. Glavna delavska zveza (Confederation generale du travail) je danes izdala zelo obširen proglas na francosko delavstvo, v katerem zaradi dogodkov v Španiji zopet grozi vladi in vsemu francoskemu javnemu mnenju.

V tem proglasu pravi zveza, da ostane še naprej solidarna s španskim delavstvom, ki se bori proti reakciji. V tej borbi solidarnosti pa mora biti delavstvo v Franciji disciplinirano in se ne sme dati izrabljati od reakcije, ki hoče razbiti delavske vrste in porušiti vlado ljudske fronte. Delavstvo zahteva od Bluma in njegove vlade, da naj zaradi stališča Portugalske in Nemčije znova načne vprašanje glede nevtralnosti v španski državljanski vojni in da naj španski vladi aktivno priskoči na pomoč.

Francoska glavna delavska zveza poziva nato vse svoje člane, da naj nabirajo zneske za španske begunce, ki so sedaj brez vsega pribežali v Francijo. Vsak francoski delavec naj žrtvuje plačo enournega dela za španske delavce, ki se bore proti fašizmu.

Ta proglas francoske delavske zveze bo stanje Blumove vlade silno otežkočil. Položaj se v Franciji zelo poostruje. Sklep Delavske zveze je bil storjen na iniciativo komunistov, dočim so voditelji socialistov na Blumovi strani in zato grozi razpad Ljudske fronte. Popoldne se je sestalo v parlamentu več klubov, da bodo zahtevali, da se takoj sestane parlament na izredno sejo, kar je tudi stališče šefa vlade Bluma.

Moskva hoče zrevolucionirati tudi Francijo

Pariz, 9. sept. AA. Vodja bivše organizacije Ognjenih križev, de la Rocque, ki je sedaj ustanovil francosko socialno stranko, je izjavil, da bo stranka poskušala zakonitim potom priti na oblast. Stranka pa bo uporabila tudi silo, če bi revolucionarne stranke poskušale gaziti svoboščine in uvesti rdečo diktaturo. Agenti Moskve sedaj na široko pripravljajo državljansko vojno in v nekaterih tovarnah se že deli orožje. Napravljen je že potreben načrt o ropanju vojnih skladišč in municije. Prav lahko se zgodi, da bo kmalu prišlo do resnih dogodkov.

Naskok na San Sebastian

Hendaye, 9. septembra. c. General Molle se je nastanil s svojim štabom v Fontarabiji in od tam vodi operacije proti San Sebastianu. **Danes je izdal povelje za splošen napad na mesto in bombardiranje traja že ves dan. V mestu je med prebivalstvom zavladala panika.**

Tuje ladje so še pred luko in jemljejo tuje državljane, ki so dosedaj še bili v mestu. Ameriška vojna ladja »Keyn« je vkrcala vse ameriške državljane in tudi nekaj nemških in francoskih državljanov.

Vesti, da so uporniške čete prodrle že v San Sebastian, niso resnične. Manjši uporniški oddelki so sicer dospeli v predmestje, kjer so pa rdeči že sprejeli borbo. **Prve postojanke so morale rdeče čete že izprazniti vsled hudega pritiska belih, poprej pa so zažgale vse hiše. Zato je pričakovati, da bo tudi samo mesto kmalu v rokah nacionalnih čet. Baskiški nacionalisti sploh ne sodelujejo v obrambi ter samo pazijo, da ne bi anarhistične tolpe izropale mesta. Zato se v notranjosti mesta čuje neprestano pokanje pušk.**

Angleški kralj na Dunaju

Dunaj, 9. sept. b. Danes je angleški kralj Edvard VIII. obiskal velesejem v spremstvu angleškega poslanika Selbyja in državnega tajnika v zunanjem ministrstvu dr. Schmidta. Opoldne je obiskal v kancleršem poslopju predsednika republike Miklasa.

Jugoslavija in Romunija nerazdružno zvezani

Bukarešta, 9. sept. Danes zvečer ob 20.45 je romunski ministrski predsednik Tatarescu priredil svečano večerjo v prostorih zunanjega ministrstva na čast jugoslovanskemu predsedniku vlade in zunanjemu ministru g. dr. Stojadinoviču. Predsednik romunske vlade Tatarescu je pozdravil predsednika jugoslovanske vlade s sledečim nagovorom:

Govor Tatarescuja

»Štejem si v veliko čast, da morem v tem svečanem trenutku v naši sredi pozdraviti Vašo ekscelenco, predsednika jugoslovanske vlade, zastopnika one plemenite Jugoslavije, ki je bila z nami združena tako v preteklosti kakor v sedanjosti po skupnih interesih in težnjah. V preteklosti sta bili združeni v borbi za plemenite ideale svobode in pravice, prav tako bosta ostali združeni tudi v bodočnosti v borbi za svobodo, red in mir. Za vse te ideale se naši državi borita v okviru Male zveze, kjer jih veže posebno prisrčna vez na tretjega zaveznika Češkoslovaško, ki je stala ob naši strani od vsega početka. Nič drugačni niso cilji, za katere se obe naši državi borita v okviru Balkanskega sporazuma. To so isti cilji reda, miru in prijateljstva, pa vedno novi viri medsebojnega sodelovanja in medsebojne pomoči.

Tudi v okviru DN se borimo vedno za iste ideale. Mi smo prepričani, da bosta oba naroda, ki sta vedno stala v eni vrsti v obrambi reda in miru, znala tudi v bodoče to razumeti in vložiti vse svoje napore za chranitev miru in sodelovanja med narodi. Gospod predsednik! Naša domovina je povezala svojo usodo z usodo Jugoslavije, ki je v vsakem času vedno znala stopati po poti napredka, vaša zmaga je bila vedno naša zmaga. Ekscelenca, dovolite, da napijem na čast kralja Jugoslavije Petra II., Nj. kr. Vis. kneza-namestnika in na srečo in bodočnost Jugoslavije in zdravje Vaše ekscelence.«

Odgovor dr. Stojadinovića

Na ta pozdrav je odgovoril predsednik jugoslovanske vlade in zunanji minister dr. Stojadinović s sledečimi besedami:

»Ekscelenca! Dovolite mi, da dam izraza svojemu zadovoljstvu, da sem imel priliko priti v Romunijo. To je že tradicija Jugoslavije, kakor je to tradicija MZ. Moram se pokloniti plemeniti Romuniji, ki je vedno stala v isti vrsti z našim narodom, zlasti pa njenemu vzvišenemu kralju Karolu II. Besede, ki ste jih naslovili na Jugoslavijo, so me globoko ganile. Imam prijetno dolžnost, da se Vam zahvalim za te besede v imenu Nj. kr. Vis. kneza-namestnika in vsega našega naroda. V Vaših besedah in sprejemu vidim potrjene dobre odnose in nerazdružljive zveze med Jugoslavijo in Romunijo. Obe spadata v MZ in BS in sta v teh okvirih znali ustvariti svoje narodne težnje ter si utrditi svoj položaj tudi v zunanjem svetu. Vedno bomo branili mir ter boste tako obe državi stebra miru na vzhodu. G. predsednik, na svoji poti skozi Romunijo sem povsod opazil velik napredek, red in delavnost vašega naroda. Dovolite, da Vam izrazim svojo najlepšo zahvalo za pozornost ter da imam čast biti Vaš gost ter nazdravljam Vašemu kralju Nj. Vel. Karlu II., na predku Romunije ter na Vašo srečo, g. predsednik!«

Po večerji je predsednik vlade priredil v notranjem ministrstvu velik sprejem, katerega so se udeležili vsi člani diplomatskega zbora, vsi romunski ministri, poslanci ter novinarji.

Predsednik vlade v Bukarešti

Bukarešta, 9. septembra. Dr. Milan **Stojadinović**, predsednik vlade in zunanji minister Jugoslavije, je danes ob 10.10 prispel s posebnim vlakom v Bukarešto.

Na železniški postaji je dr. Stojadinoviča prvi pozdravil g. **Tatarescu**, predsednik romunske vlade z vsemi člani svoje vlade. Razen njih so bili na železniški postaji tudi francoski, poljski poslanik in poslaniki držav Balkanske zveze ter mnoge politične osebnosti in poročevalci listov.

S postaje se je predsednik dr. Stojadinović odpeljal v spremstvu g. Tataresca v dvor in se tam vpisal v knjigo. Nato je v spremstvu romunskega zunanjega ministra g. Antonesca odšel na grob romunskega neznanega junaka in položil nanj venec. Ko je obiskal 9. lovski polk, ki se imenuje po pokojnem kralju Aleksandru I. in ko se je poklonil pred kipom viteškega kralja Zedinitelja, postavljenim na dvorišču vojašnice, je dr. Stojadinović odšel v predsedstvo vlade, kjer ga je sprejel predsednik g. Tatarescu, ki je konferiral s predsednikom jugoslovanske vlade eno uro. Tatarescu je dr. Stojadinoviču vrnil obisk v »Athenes-palaceju«.

Naš kralj na severni meji

Maribor, 9. septembra.

Naša severna meja je danes pozdravljala visokega in redkega gosta. Nenadoma je obiskal obmejne kraje naš mladi kralj Peter II. ter si ogledal vse kraje od Radgone do Koroške. Snoči se je odpeljal Nj. Vel. kralj z dvornim vlakom z Bleda. Vlak je vozil vso noč ter je zjutraj ob 8 dospel v Ljutomer, kjer je kralj izstopil. Tam ga je že pričakoval ravnatelj banovinskega arhiva v Mariboru prof. Franc Baš, ki je bil že obveščen, da bo spremljal kralja na njegovi poti ob meji, ter mu razkazoval znamenitosti naših severnih krajev. V Ljutomeru je kralj s svojim spremstvom, v katerem je bil njegov angleški vzgojitelj mr. Parott ter adjutant podpolkovnik Cezarič, sedel v avtomobil. Na postaji sta bila pripravljena dva dvorna avtomobila. V prvem je sedel kralj v družbi prof. Baša, vzgojitelja in adjutanta, v drugem pa ostalo spremstvo. Ljutomerčani so kmalu zvedeli za visok obisk ter so kralja, ki se je pripeljal v mesto, navdušeno pozdravljali. Dvorna avtomobila sta potem zavila proti severni meji ter privozila v Muto, na Kapelo, Slatino Radenci, v Radgono, Apače, Cmurek, na Velko, v Št. Ilj, Pesnico — tu je kralj s spremstvom izstopil in južinal; južino mu je pripeljal posebni dvorni avto — ter iz Pesnice v Maribor.

V Maribor je prispel okrog 11 dopoldne. Kralj je med potjo napravil lepe fotografske posnetke, toda pošli so mu filmi. Zato je vprašal, kje bi te filme mogel kupiti. Avtomobil se je ustavil pred drogerijo Kanc. Kralj je tu sam izstopil iz avtomobila ter šel v trgovino, spremstvo pa je ostalo zunaj. Gospa Kančeva je visokega obiskovalca takoj spoznala. Kralj je zahteval filme ter kupil dva. Ko ga je Kančeva vprašala v hrvaščini, če želi še kaj drugega, je kralj odvrnil v slovenščini: »Nič več!« Medtem se je že zbralo pred Kančevo trgovino številno občinstvo, ki je videlo dvorne avtomobile, ter kralja ob njegovem prihodu iz trgovine navdušeno pozdravljalo. Kralj se je s spremstvom spet vsedel v avtomobil, ki je nato zapeljal po Gregorčičevi ulici ter se ustavil pred mestnim pokopališčem.

Mladi kralj na grobu Antona Martina Slomška

Nj. Vel. kralj je krenil na mestno pokopališče. Prva njegova pot je bila na grob velikega slovenskega prosvetitelja škofa dr. Martina Slomška. Pred kapelico, v kateri naš veliki buditelj počiva, se je kralj ustavil in z velikim zanimanjem poslušal razlago prof. Baša, ki je kralju pripovedoval, kdo je bil škof Slomšek in kaj pomeni za nas Slovence. Kralj se je dalj časa pomudil na pokopališču, obiskal med drugim tudi grob prvega slovenskega časnikarja Tomšiča, nato pa zapustil pokopališče.

Obisk Nj. Vel. kralja na Slomškovem grobu je napravil na vse domačine najglobljі vtis.

Pred pokopališčem se je med tem nabralo veliko občinstva, posebno mnogo je bilo mladine. Po šolah se je takoj zvedelo, da je kralj v Mariboru. Ravnatelji so takoj odredili, da se šolska mladina zbere okoli dvornega avtomobila, s katerim se je vozil kralj. Na stotine in stotine otrok in drugega občinstva je navdušeno pozdravljalo mladega kralja, ki je ves zadovoljen ravno prispel s pokopališča in se vsedel v avtomobil. Vozil se je nato po mestu, se odpeljal na Pobrežje in na Mariborski otok ter se nekaj minut zamudil na kopališču. Okoli pol 12 se je odpeljal po Koroški cesti proti Dravogradu. Na Otiškem vrhu ga je čakal dvorni vlak, v katerem je imel mladi kralj kosilo. Nato se je odpeljal z vlakom skozi Mislinjsko in Savinjsko dolino v Celje, nato pa naprej proti Bledu.

Kralj v Celju

Celje, 9. septembra.

Že v dopoldanskih urah se je po Celju raznesla vest, da bo počastil mesto s svojim obiskom mladi kralj Peter II. Med celjskim občinstvom je zaradi tega zavladala velika radovednost, žal pa ni nikdo vedel, kdaj bo prispel visoki gost. Ob 16.39 se je res pripeljal na celjsko postajo po savinjski progi dvorni vlak, v katerem se je vozil mladi kralj s spremstvom. Na postaji so pričakovali visokega gosta predstavnik mestne policije g. Törnar, okrajni podnačelnik Svetina in poveljnik orožništva. Vlak je ostal na celjski postaji 10 minut in Nj. Vel. kralj je s svojim spremstvom tudi izstopil. Stopil je k trafiki na peronu in nakupil nekaj stvari. Nato je s perona celjskega kolodvora fotografiral razvaline starega gradu, ki se zelo lepo vidijo, nekatere točke na hribu Sv. Jožefa ter dvorni vlak. V tem času pa se je nabralo pred kolodvorom že precej občinstva, ki je prav kmalu zvedelo za obisk mladega kralja. Žalibog pa je bila pot na peron zaprta ter so ljudje lahko videli visokega gosta šele ob 16.49, ko je vlak nadaljeval vožnjo proti Zidanemu mostu. Nj. Velj. kralj Peter II. je gledal skozi okno ter z roko odzdravljal ljudstvu, ki mu je mahalo z robci in mu navdušeno vzklikalo.

Povratek kneza namestnika

Bled, 9. septembra.

Danes dopoldne se je vrnil iz Belgrada, kjer se je mudil za časa praznovanja kraljevega rojstnega dne, Nj. kr. Vis. knez-namestnik Pavel. Okoli 11 se je pripeljal z dvornim vlakom na postajo Kranj. Odtod se je z avtomobilom odpeljal v svoj dvorec na Brdu, kjer bo ostal, če bo lepo vreme, do konca tega meseca.

Kakor je Vaš dopisnik izvedel, bosta prispela jutri na Bled kentski vojvoda in vojvodinja. Včeraj je prišel na Bled z avtomobilom angleški vojni ataše dr. Daly, kjer bo ostal delj časa na oddihu.

Hrvati in dr. Korošec

Pred nekaj dnevi je tednik »Država«, ki izhaja v Splitu, priobčil članek o dr. Korošcu in vplivu njegovega dela na Hrvate, ki je bil uredništvu poslan »s posebne strani« in utegne biti važen, poučen pa je vsekakor. Zato ga prinašamo v celoti:

»Malokdo od naših politikov je kaj globlje premislil besede, ki jih je nedavno izgovoril na zborovanju v Mariboru časnikar in znani koroški narodni delavec g. Fr. Smodej, da je danes dejanski predstavnik in zaščitnik Hrvatov v kraljevski vladi sam notranji minister dr. Anton Korošec. Tisti, ki jih ne vodijo gotovi nameni, ki so večkrat v koliziji z verskim mirom v državi, tisti, ki spremljajo postopno dejansko pomirjenje razpaljenih strasti v nekaterih krajih države, tisti, ki poznajo navade dr. Koroščevega učitelja, velikega jugoslovanskega sociologa, rajnkega dr. Janeza Kreka, in tisti, ki poznajo dr. Korošca ne samo kot politika, ampak tudi kot predsednika Zadružne zveze kraljevine Jugoslavije, bodo pravilno ocenili — ako jim nepristranost ni neznana čednost — delo državnika dr. Korošca tudi med Hrvati. Ljudje v Srbiji imajo gotovo svoje razloge, ako državniško modrost g. Korošca primerjajo modrosti velikega Nikolaja Pašiča.

Ozkosrčno, nedostopno, strankarsko, polemično stališče JNS-ovcev v Sloveniji ali belgrajske »Javnosti« gotovo ni v skladu s koristmi domovine, kadar se govori o ljudeh dr. Koroščevega kova. Tudi dr. Maček in Ljuba Davidović in Aca Stanojević in Uzunović in Peter Živković imajo svoje nasprotnike, toda pravične, ki zaradi Nikolaja ne sovražijo sv. Nikolaja.

Taktika dr. Korošca je končno pripeljala do tega, da se med Hrvati tudi največje slovesnosti obhajajo v redu in dostojno. Upravni aparat je na višini. To so dejstva, ki jih priznavajo tudi tisti, ki iz navade sovražijo Belgrad, samo naši integralci tega ne vidijo: fašisti pod najnovejšim demokratičnim plaščem.

Socialno gospodarski uspehi politične skupine dr. Korošca v Sloveniji so sad naukov in dela velikega Janeza Kreka, ki je našel dobra tla tudi v hrvatskih krajih, posebno v Dalmaciji; v tem oziru pelje cesta iz Ljubljane v Zagreb preko Splita. Zdravo slovensko zadružno delo dosega idejno harmonijo z dr. Mačkovo »Gospodarsko slogo«, ki si osvaja celo vrste vojvodinskih in srbskih kmetov. Popolnoma naravno je, da se bosta končno na tem polju v slovenskih in hrvatskih krajih znašla v isti črti dr. Vladko Maček in dr. Anton Korošec. Mi smo prepričani, da bo pri tem imela velik pomen — Dalmacija, ki je enako draga Belgradu, Zagrebu in Ljubljani in ki nas svojim obrežjem veže s širokim, kulturnim in naprednim svetom.«

Papež o kongresu katoliških časnikarjev

Od 24. do 27. septembra bo v Rimu zborovanje katoliških časnikarjev z vsega sveta. Ob tej priliki je na dnevnem redu čestitanje svetemu očetu k njegovi 80 letnici, v glavnem pa se bodo vsa predavanja in razgovori pečali s tem, kako spopolniti apostolat katoliškega tiska. Za to priliko je državni tajnik kardinal Pacelli poslal predsedniku mednarodne zveze katoliškega tiska, glavnemu uredniku »Osservatore Romano« grofu Dalla Torre pismo, kjer pravi med drugim:

Sveti oče zna dobro ceniti **izredno važnost katoliškega časnikarstva.** Sv. oče ve, da borci s peresom svojih visokih nalog ne bodo mogli izpolnjevati, ako ne bodo napolnjeni s tistim duhom vere, brez katere umska kultura in niti ne verska kultura ne moreta izpolnjevati svojega visokega poslanstva. Brez globoke vere časnikarji tudi ne bodo mogli biti uspešni sodelavci v izredno resnem in natančnem poslu, ki ga zahteva boj proti zmotam in za resnico, ki je naša resnična osvoboditeljica po Gospodovih besedah: »Resnica vas bo osvobodila«. Sveti oče dobro ve, da je bilo v teku stoletij mogoče nadaljevati učeniško službo cerkve samo s pomočjo njenih najboljših sinov iz duhovniškega in laiškega stanu. **In med temi tvorijo danes prednjo bojno črto ravno tvorci dnevnega in perijodičnega časopisja, ki ima nalogo, da je v njihovih rokah orožje resnice proti zmotam, ki dnevno vdirajo med ljudi, bodisi na umskem, ali moralnem področju.**

In ker se v naših dneh boj sovražnih sil tako zelo zaostruje, da prevrača že temelje družbe in jo ogroža kar naprej s prelivanjem krvi ter uničenjem, čemur smo ravno v naših dneh z globoko pretreseno dušo priče, se nam zdi tembolj nujno in potrebno, da se četa branilcev vere pomnoži in okrepi. Bilo bi izredno čudno in bridko, ko bi le teh bilo manj, kakor pa sinov, ki se posvečajo službi teme in zla. Tudi ne zadostuje, da narašča število časnikarjev in njihov pomen in da so edini v svojem nauku ter v krščanskih idealih, za katere se bore. Sveti oče je že pri drugih prilikah svečano poudarjal, da je ravno tako važna tudi organizacija vseh živih sil na področju katoliškega časnikarstva in to vseh dežel, kar naj bi privedlo do čim tesnejšega, enotnejšega in bratskega skupnega sodelovanja.

Zato se sveti oče, tako končuje kardinal Paccelli svoje pismo, izredno veseli kongresa katoliških časnikarjev v Rimu, ki bo obenem tudi višek razstave katoliškega tiska ter vsem udeležencem od srca podeljuje svoj apostolski blagoslov.

Mariborske tekstilne zopet delajo

Maribor, 9. septembra.

V stavkovnem pokretu v mariborskih tekstilnih tovarnah so že nastale spremembe. Po posameznih tovarnah so se začela pogajanja, ki so deloma tudi že uspela. Včeraj dopoldne so bila pogajanja v obeh tovarnah pletenin »Zora« iz »Jugoekta«. Pangerjevo podjetje »Zora« je sklenilo začasno kolektivno pogodbo, v kateri priznava splošna določila osnutka splošne kolektivne pogodbe, ki jo zahteva delavstvo v Sloveniji. Tarifa, ki jo bo sedaj plačevalo delavstvo, je pa še mnogo višja, kakor bi bila po omenjenem osnutku. Po novi tarifi se »Zora« ne bo mnogo razlikovala od Hutterjeve tovarne, o kateri je znano, da plačuje najboljše v vsej evropski tekstilni industriji. Pravtako so tudi uspela pogajanja v »Jugoekti«, ki je last g. Škofa. V obeh teh dveh tovarnah so delavci že pričeli z delom. Danes dopoldne je bil dosežen sporazum tudi v tekstilni tovarni »Tekstal« na Teznu, kjer bo delavstvo začelo z delom jutri. Po začasnem sporazumu bodo plačani za 10% višje kakor doslej, in sicer samo oni delavci, ki imajo preko 4 in pol Din urne mezde. Upati je, da bodo pogajanja, ki se danes vrše tudi pri drugih podjetjih, uspela.

Turški časnikarji v Zagrebu

Zagreb, 9. sept. b. Danes ob 5 popoldne so prispeli z belgrajskim brzovlakom v Zagreb turški časnikarji, katerim je ban savske banovine dr. Viktor Ružič priredil banket. Jutri zjutraj odpotujejo turški časnikarji z brzovlakom v Ljubljano.

Dunajska vremenska napoved: nekoliko toplejše in lepše vreme, ki pa ne bo dolgo trajalo. Ponekod še dovolj jasno.

Jahalna tekma MZ

Belgrad, 9. sept. m. Danes so bile na tukajšnjem dirkališču jahalne tekme ekip držav Male zveze v prisotnosti poveljnika belgrajskega mesta, generala Tomiča, inspektorja konjenice, generala Ječmeniča, velikega števila višjih častnikov in vojaških atašejev Romunije, Češkoslovaške, Avstrije, Madjarske in Italije. Tekme so bile na 12 km in je bilo na progi 20 ovir v višino in globino. Tekmovalci so morali pri teku izvesti predpisano streljanje s karabinko. Po končanem tekmovanju je sodniški zbor objavil rezultate. **Prvo mesto je zavzela naša ekipa s 4 točkami,** drugo mesto Češkoslovaška in 3 zadnje Romunija z 1 točko. — Po vseh dosečenih rezultatih v raznih disciplinah imajo naši vojaki največ izgledov, da si osvoje pokal kralja Karla II.

Osebne vesti

Belgrad, 9. sept. m. Napredovali so: dr. Jakob Konda, kasacijski sodnik Stola sedmorice, oddelek B, v Zagrebu v II-1, Klenovšek Karel, dr. Bogdan Petelin in dr. Maks Juvanc, sodniki apelacijskega sodišča v Ljubljani, v III-2, Leopold Šmalc, sodnik okrajnega sodišča v Ljubljani, v IV-2.

Belgrad, 9. sept. Za vodjo zemljiške knjige v Mariboru je imenovan Kleber Pavel, pisarniški uradnik v Mariboru. Premeščen je k okrajnemu sodišču v Ljubljani Anton Matičič, višji pisarniški oficial v Logatcu.

Belgrad, 9. sept. m. Postavljeni so: v IX. skupino za administrativne uradnike Črnorusov Konstantin, Kaskarov Dimitrij in Kun Sergije, uradniški pripravniki, v X. skup. pa za pomožnega poslovodja uradniški pripravnik Smole Franc.

Belgrad, 9. sept. m. Notranji minister dr. A. Korošec je dovolil podporo 80.000 Din celjski mestni občini za vzdrževanje mestne policije.

Načrt portugalskih komunistov

Lisbona, 9. sept. Zaradi včerajšnjega upora na dveh portugalskih vojnih ladjah je v portugalski prestolnici nastalo veliko vznemirjenje, ker se splošno domneva, da so komunisti nameravali zanetiti splošno vstajo na vsem portugalskem brodovju. Vso noč so se vršila zasliševanja in aretacije onih, za katere se domneva, da so v v zvezi z zaroto.

Ugotovljeno je, da gre za nevarno komunistično propagando v portugalski vojski, zlasti pa v mornarici. Če bi se upor v mornarici posrečil, bi komunisti imeli lahko delo z vojsko na kopnem. Vojno brodovje bi v tem slučaju izvršilo ofenzivo proti Lisboni ter vrglo vlado. Če bi se ofenziva ne posrečila, pa bi se priključili španskim vladnim vojnim ladjam. Preiskava je dognala, da je obstojal načrt, po katerem bi se morale upreti vse portugalske ladje in se najprej priključiti španskemu vladnemu brodovju, katerega prvi cilj bi bil uničiti uporniške ladje in zmanjšati zlasti pritisk v severnih španskih mestih. Nato bi portugalske ladje odplule na jug in skupaj s španskimi vojnimi ladjami odrezale pot upornikom iz Maroka. Po istem načrtu bi se morala izvršiti že včeraj splošna vstaja.

Uporniška posadka na omenjenih dveh portugalskih ladjah, ki sta najbolj moderni od vseh portugalskih vojnih ladij, pa je k sreči začela nekoliko prerano ter se je zato vladi posrečilo že v kali zadušiti vstajo. Mornarji so zaprli vse častnike na omenjenih ladjah, niso pa pazili na pomorske kadete, ki so bili na praktičnih vajah. Nekaj kadetov, na katere ni nihče pazil, se je vrglo v morje in plavalo do obale ter upor prijavilo mornariškemu ministrstvu. Posadka mesta je takoj storila potrebne ukrepe in otvorila koncentričen ogenj iz obalskih baterij na uporniški ladji, ki sta kmalu utihnili.

S tem pa je bil tudi konec upora. 12 mornarjev je bilo ubitih, 12 pa hudo ranjenih in ležijo v bolnišnici. Vsi mornarji z uporniških ladij pridejo v kratkem pred vojno sodišče, ki bo izreklo težke kazni.

Lisbona, 9. sept. b. V mestu je popoln mir. Trgovine, kavarne in restavracije so bile davi odprte in nikjer ni opaziti, da bi se Portugalska nahajala pred usodepolnimi dogodki. Armada je še vedno strogo pripravljena. Vsa javna poslopja so pod močno stražo, ki ima za vsak slučaj nabito orožje. Obe uporniški ladji sta bili spravljeni k obali in ju stražijo močni vojaški oddelki.

Peš na Oplenac

Belgrad, 9. sept. m. Danes je prišel v Belgrad peš po enomesečni hoji iz Cetinja nosač Peter Kapa, ki se je zaobljubil, da bo prišel na Oplenac peš. Peter Kapa bo danes, ko se malo odpočije, nadaljeval pot iz Belgrada na grob blagopokojnega viteškega kralja Aleksandra I.

Zadnja poročila:

San Sebastian padel

London, 9. sept. Reuter poroča iz San Jean de Luz (letoviško mesto na francoski obali), da je San Sebastian, kakor se zdi, predčasno padel danes zvečer. Bele čete so ga obkolile od vseh strani, in sicer iz smeri Fuenterabia in Guadalupe ter od zapadne strani. Prva kolona je prodirala čez Renterijo in Pasajez, zapadna pa potem, ko je presekala cesto in železnico na Bilbao ob železniškem tiru proti mestu. San Sebastian je branilo 14.000 mož, toda malo je verjetno, da bi jih bilo na bojišču več ko 4000, kajti baskiški nacionalisti so se v veliki večini vzdržali boja. Štirje anarhisti so bili ustreljeni od Baskov, ker so ropali po mestu. — Dve nemški torpedovki sta iz San Sebastiana in Bilbao pripeljale 120 beguncev.

✠

Vsem sorodnikom, prijateljem in znancem sporočamo žalostno vest, da je naš dragi brat, stric in svak, gospod

Josip Trampuž

uradnik državnih železnic

včeraj, dne 8. septembra 1936 umrl. Pogreb blagega pokojnika bo v četrtek, dne 10. septembra ob štirih izpred hiše žalosti v Bregu pri Ptuju na farno pokopališče.

Ljubljana, Kamnik, Radovljica, Celje, dne 9. septembra 1936.

Žalujoče rodbine: **Trampuž, Perko, Dientl.**

Tekme jugoslovanskih vojaških letalcev končane

V nedeljo so bile na belgrajskem letališču končne tekme vojaških letal. Na aerodromu so se zbrali zastopniki vojaških in civilnih oblasti, med njimi odposlanec Nj. Vel. kralja Petra II. general Sondermayer, komandant zrakoplovne vojske general Nedič, zastopnik ministra vojske in mornarice general Petrovič, predstavniki Aerokluba in drugi ugledni gostje.

Po zaključnih tekmah pilotov-lovcev v akrobacijah je komisija objavila rezultate tekmovanja. **V tekmi dvosedežnih bombarderjev je zmagala posadka 2. zrakoplovnega polka, pilot-kapetan II. razreda Dušan Sofij in izvidnik-poročnik Božidar Ivanovič, ki sta s svojo zmago priborila prehodni pokal Nj. Vel. kralja Petra II.**, kot prvo nagrado pa sta prejela dve uri, dar Nj. Vel. kralja. Zmagovalca sta bila odlikovana z redom Jugoslovanske krone V. vrste.

Drugo nagrado **je dobila posadka 261. zrakoplovne grupe pilot-poročnik Dimitrij Kneselac in izvidnik-kapetan II. razreda Živojin Lazič.**

Tretjo nagrado 10.000 Din si je osvojila posadka 6. zrakoplovskega polka **pilot-narednik Stanislav Kodre in izvidnik-poročnik Nikola Veljkovič.**

Četrto nagrado 6000 Din je prejela posadka 3. zrakoplovskega polka **pilot-narednik Višnjic Ilija in izvidnik-poročnik Stevan Trifunovič.**

Peto nagrado 3000 Din sta si delila **pilot-narednik Marijan Pavlovič in izvidnik-kapetan II. razreda Slovenec Josip Kropar**, oba iz 4. zrakoplovskega polka.

V tekmi šolskih avijonov sta zmagala pilot-poročnik Miloš Žunjič in izvidnik-poročnik Božidar Ercigoj, oba iz 4. zrakoplovskega polka, ki sta si delila prvo nagrado 14.000 Din.

V tekmovanju lovskih avijonov je zmagal kapetan II. razreda Romeo Adum. Dobil je prvo nagrado 20.000 Din in zlat prehodni pokal tvrdke Hrovat in drug iz Ljubljane. **Drugo nagrado je prejel kapetan II. razreda Milan Pokoren** iz 6. zrakoplovskega polka, **tretjo kapetan II. razreda Voja Topalovič.**

Nagrade je na svečan način razdelil tekmovalcem general Nedič, komandant zrakoplovne vojske, Pri tej priliki je govoril udeležencem o pomenu in važnosti vsakoletnih tekem.

700 letnica Velike Nedelje

Vel. Nedelja, 8. septembra.

Ce se pelješ iz Ptuja proti Ormožu, ti med vožnjo nenadoma oko začudeno obstane na hribčku, kjer stoji lepa cerkev, zraven pa kot kaka stara benediktinska opatija mogočna zgradba s štirimi stolpi. Ljudje ti vedo povedati, da je to poslopje križniška last. Na ta hribček so prišli pred 700 leti križniki in dobili v last vso okrog ležečo pokrajino. Prva župnija za ves sedanji ormoški sodni okraj je bila tukaj ustanovljena. Popolnoma primerna je bila torej misel, ustanovitev prve križniške fare na slovenskih tleh slovesno praznovati. Vse okoliške župnije, posebno pa župljani iz Velike Nedelje, so s pravim veseljem pozdravili jubilej 700 letnice ustanovitve župnije. Priprave so bile dolgotrajne; pa ne samo za zunanje slovesnosti je bilo mnogo priprav, mnogo bolj važna je bila priprava duš. — Zadnji teden je bila duhovna obnova za vso obširno velikonedeljsko župnijo. V župni cerkvi so bili vsak dan posebni govori ter obenem prilika za prejem sv. zakramentov. V velikem številu so se ljudje udeleževali te duhovne obnove ter svoja srca pripravili na jubilejne slovesnosti.

Začetek jubilejnih slovesnosti je bil določen za soboto popoldne s prihodom velikega mojstra križn. reda. — Že dopoldne je okolica župne cerkve pokazala svečano razpoloženje! Okrog župne cerkve, pot do župnišča in križniške komende so postavljene smreke, med njimi vihrajo državne, papeške in redovne zastave. Notranjščina župne cerkve je vsa v vencih in zelenju. — Kmalu po četrti uri so se začeli verniki zbirati pred cerkvijo, da bi mogli čim dostojneje pozdraviti vrhovnega poglavarja križniškega reda, milostl. opata, vel. mojstra Schälzkyja. Popoldanski brzovlak je ob pol petih vozil visokega gosta skozi Veliko Nedeljo v Ormož. Ob prihodu brzovlaka je zagrmelo nekaj možnarjev in zvonovi so zapeli slovesno svojo pesem. Na ormoški postaji so visokega gosta pozdravili redovni duhovniki s priorjem p. Valerijanom Učakom na čelu. Veliki mojster — opat Schälzky je po prizrčnem pozdravu odšel v ormoško bolnišnico, kjer se je po kratkem odmoru odpeljal ob četrt na šest proti Veliki Nedelji. Na meji velikonedeljske župnije je visoki gost doživel izredno presenečenje. Pričakovali so ga dobri slovenski fantje na konjih in na kolesih. Konjenikov je bilo 60 po številu, kolesarjev pa 30. Vodja te mogočne vrste krepkih fantov je stopil proti vel. mojstru in ga iskreno pozdravil. Spremljan od konjenikov in kolesarjev se je vel. mojster vozil proti župni velikonedeljski cerkvi, ki so jo osvetljevali žarki zahajajočega solnca. Slovesno so že peli svojo jubilejno pesem farni zvonovi in topiči so se oglašali. Stari in mladi, otroci in starčki, vsi, prav vsi so prihiteli pozdravit visokega poglavarja križniškega reda.

V imenu domače župnije je vel. mojstra pozdravil gospod župnik p Gregorij Cerar. Za njim je pozdravil visokega gosta zastopnik velikonedeljske občine. Nato pa je stopila pred mil. gospoda vel. mojstra Božica Medikova, spremljana od dveh malih punčk, ki sta držali v rokah papeško in redovno zastavo. Z deklamacijo, nalašč za to priliko zloženo, je Božica v imenu mladine pozdravila milostljivega gospoda. Vidno ganjen in očaran nad veličastnim sprejemom se je gospod veliki mojster zahvalil v latinskem, češkem in nemškem jeziku. Poudaril je, da bo v teh dneh posebno prosil Vsemogočnega, da bi Slovenci tudi v bodočnosti kakor doslej vedno varovali svoj največji zaklad, ki je sv. vera. Rad je prišel k otvoritvi jubilejnih slovesnosti v Veliki Nedelji, ker ve, da je slovensko ljudstvo verno in vdano svojim dušnim pastirjem.

Po končanem govoru je krenila procesija redovne in svetne drhovščine v slovesno razsvetljeno in nad vse okusno ozaljšano cerkev. Veliki mojster je zapel »Veni Sancte Spiritus« ter tako otvoril praznovanje 700 letnega jubileja ustanovitve velikonedeljske župnije. Nato je stopil na prižnico vodja Vajenškega doma iz Ljubljane p. Jože Savora ter je govoril o župniji, ki je družina božjih otrok. Po končanem govoru so bile pete litanije Matere božje.

Mrak je že razprostrl svoje peroti, ko je po končanih slovesnih večernicah stopala duhovščina proti graščini. Kmalu so zažareli kresovi na bližnjih hribih, farna cerkev je bila lepo razsvetljena.

V nedeljo zjutraj pa je potek slovesnosti nekoliko oviralo slabo vreme, ki je nastopilo. Pri rani sv. maši je zbranim vernikom govoril semiški župnik g. Rajner Erklavec. Župnik je oče župnije, to je bila osrednja misel lepega govora. Ob devetih dopoldne pa je pridigal prior p. Valerian Učak o sv. maši, ki je središče krščanskega življenja v vsaki župniji. Nato pa je bila slovesna pontifikalna sv. maša, ki jo je daroval ob asistenci redovne duhovščine vel. mojster — opat Robert Schälzky. Po končani sv. maši je vel. mojster zapel zahvalno pesem in opravil molitve za našega mladega kralja Nj. Vel. kralja Petra II. ob priliki njegovega rojstnega dne. — Popoldne se igra »Naša apostola« zaradi deževnega vremena ni mogla vršiti.

V ponedeljek in torek so se jubilejne svečanosti nadaljevale. V torek, na praznik Marijinega rojstva, je pri Vel. Nedelji bila zbrana vsa dekanija.

Uspeli športni dnevi športnega kluba Planina

Ljubljana, 8. septembra.

Z današnjim obširnim programom je mladi športni klub »Planina« zaključil svoje prve športne prireditve, ki so se vršile tri dni na ljubljanskem Stadionu. Dopoldanski sprevod kolesarjev, ki je štel nad 700 kolesarjev in kolesark, je bil impozanten uvod v popoldanske prireditve. Takšnega sprevoda kolesarjev Ljubljana še ni videla in zato ni čudno, da so se mnogoštevilni gledalci, ki so se nabrali po vseh ulicah, kjer se je sprevod pomikal, povpraševali, kaj naj to prav za prav pomeni. Sprevod je krenil točno ob pol desetih od Rakovnika ter je šel po vseh važnejših in glavnih ljubljanskih ulicah. Na čelu sprevoda se je vozil postaven fant-kolesar z državno zastavo, za njim je sledila fanfara v avtomobilu, ki je tudi vzbujala svojevrstno pozornost med ljubljanskim občinstvom. Za tem se je pa vila nepregledna veriga fantov in deklet, katere je občinstvo navdušeno pozdravljalo.

Rediteljska organizacija je bila tudi to pot brezhibna, saj je dospel sprevod četrt ure pred pričetkom sv. maše na Stadion, ki je bila določena ob pol enajstih. Izvršilo se je vse točno po programu in dopoldansko vreme je bilo v tem pogledu prirediteljem še prav posebno naklonjeno.

Sv. mašo je daroval kanonik g. dr. Žerjav, ki je imel zbranim fantom in dekletom ter občinstvu dnevu primeren cerkveni govor. Po službi božji je občinstvo in kolesarji zapustilo Stadion, nekateri oddelki so pa imeli zadnje skušnje za popoldanski nastop.

POPOLDANSKI NASTOP.

Deževno vreme, ki je začelo nagajati četrt ure pred določenim pričetkom, je povzročilo, da je moral prirediteli pričeti s četrturno zamudo. Ker dež nikakor ni hotel pojenjati, razni odličniki, med katerimi smo opazili pokrovitelja bana dravske banovine g. dr. Marka Natlačena, ministra g. dr. Kreka, župana g. dr. Adlešiča z gospo, predsednika fantoskih odsekov g. dr. Žitko in razne druge dostojanstvenike, so bili pa že ob določenem času na svojih mestih, zato se je moral prirediteli odločiti, da prične s programom neglede na to, kakšno je bilo vreme.

17 točk je obsegal današnji program in je bil izvršen prej kakor v dveh urah. Najprej so nastopili s splošno gimnastiko fantje ob precej hudem dežju. Toda fantje so vstrajali in izvedli precej težke vaje do konca in skladno. Druga točka je bil tek na 100 m, o katerem pa govorimo drugje, kakor o vseh lahkoatletskih točkah, katerih je bilo na današnjem programu sedem.

Tudi dekleta je pri splošni gimnastiki precej močil dež. Naravnost neusmiljen pa je bil dež z dekleti pri simbolični vaji »Slovensko dekle«. Dekleta, katerih je bilo po številu 40, napravljene v dečvo, so izvedle vaje lepo in zelo skladno. Smučarsko gimnastiko so izvedli naši vrli smučarji, med katerimi smo opazili tudi olimpijce, ki so zastopali barve naše domovine na največjih olimpijskih tekmah v Garmisch-Partenkirchenu. Ta gimnastika je bila izredno posrečena, za smučarje zelo izdatna, za oko pa prav lepa. V naslednji točki so se nam iste »dečve« predstavile s simbolično vajo »Povsod Boga«, katero so tudi, kakor prejšnjo, izvajale na petje prav lepo in skladno. 30 mladih fantov nam je nato pokazalo smotreno gimnastiko, ki jo mora izvajati vsak športnik, ako hoče doseči v svoji panogi kake uspehe. S slično gimnastiko so se nam predstavila dekleta, nekoliko manj po številu, oboji bi pa potrebovali še nekoliko vaje. Proti koncu so nam zopet isti fantje pokazali naravno orodno telovadbo, ki jo goje vsa moderna telesnovzgojna društva in katera je za napredek vsake športne panoge tudi zelo potrebna. Tem fantom je služilo orodje predvsem za zapreko in so zapored stoječo kozo, konja in mizo preskakovali ali se plazili po dnjo ali pa tekli po njih. Za zaključek so nam pridejali še nekaj vratolomnih skokov čez mize, s katerimi so dokazali, da športnik ni samo vstrajen, ampak tudi korajžen.

Velikansko pa je bilo zanimanje med občinstvom za rajanje slovenskih deklet, katerega so izvedla naša vrla dekleta ob spremljevanju harmonike tako lepo, da so ga morale ponoviti. Občinstvo namreč nikakor ni hotelo dati miru in je hotelo videti še enkrat ta mlada in vitka dekleta v narodnih nošah, ki so za svojo izvedbo žela upravičeno pohvalo in navdušenje vsega občinstva na Stadionu.

S to prireditvijo je SK Planina začela vrsto svojih velikih športnih nastopov, katere ima na programu v bodočnosti in katere hoče izvesti na tak način, da bo naš šport res dosegel višino, kakršno zasluži Z razdelitvijo daril in kolajn posameznim zmagovalcem se je zelo posrečena prireditev končala.

Sveži paradižniki,

kdo se jih ne veseli! — Zlasti omake s Pekatetami ali Jajninami so v tem času zelo cenjena, osvežujoča jed. Recepti za pripravo so na $^1/_2$ kg ovojih.

ALBUS domače milo varuje Vaše perilo!

Dobiva se povsod! Pazite na ime Albus!

Jubilejna strelska tekmovanja

Ljubljana, 9. sept.

Ljubljansko strelsko okrožje, v katerem je včlanjenih 121 podeželskih strelskih družin, je priredilo v nedeljo in torek na ljubljanskem vojaškem strelišču veliko strelsko tekmo. V okviru tega tekmovanja so dostojno proslavili tudi 10 letnico obstoja Ljubljanskega strelskega okrožja, ki je izrazito športna in narodno-obrambna organizacija brez strankarskih primesi.

Tekmovanje se je začelo v nedeljo ob 8 dopoldne in je trajalo s kratkim opoldanskim odmorom do 5 zvečer. nadaljevalo pa se je v torek ob 9 dopoldne s svečanim sprejemom zastopnikov oblasti. Bana dr. **Natlačena** je zastopal banski inšpektor **Guštin** komandanta divizije polkovnik **Bakič**, šumsko direkcijo inž. **Božič**, Zvezo lovskih društev in Lovsko društvo v Ljubljani dr. Viljem **Krejči**, Društvo ostrostrelcev njegov predsednik **Schrei** in A. **Šustar**. Navzočni so bili dalje še zastopniki raznih drugih društev. Svoje veliko zanimanje in razumevanje za delo Ljubljanskega strelskega okrožja je še posebej pokazal predsednik mestne občine dr. J. **Adlešič**, ki je prireditev počastil osebno. Organizaciji sta poklonila lepa darila ban dr. **Natlačen**, župan dr. **Adlešič**, dalje je po svojih zastopnikih poslala darilo tudi Mestna hranilnica, mestna elektrarna, banka Slavija in Zveza lovskih društev v Ljubljani.

Na častne goste je imel lep nagovor podpredsednik okrožja Milan **Sterlekar**, čestitali pa so društvu k njegovi 10 letnici v imenu bana inšpektor Guštin, v imenu komandanta divizije polkovnik Bakič, za mestno občino pa njen predsednik dr. Adlešič sam.

Svečani proslavi jubileja so sledile strelske tekme, ki so trajale do večera. Doseženi uspehi so bili po končanih tekmah razglašeni v verandi kolodvorske restavracije in obenem razdeljene tudi nagrade.

Doseženi so bili naslednji rezultati:

Na glavni zmagovalni tarči »Triglav« je bil prvi Franjo **Per**, drugi Ilija **Deretič**, tretji Franc **Rozman**. Na tarči »**Rožnik**« (mednarodno streljanje z revolverji in pištolami) je dosegel prvo mesto Franc **Heinrichar**, drugo mesto Joco **Kostanjevec**, tretje mesto pa Hinko **Heinrihar**. Na tarči »Ljubljana« (s precizno pištolo) je bil prvi Franjo **Per**, drugi Joco **Kostanjevec**, tretji Hinko **Ločniškar**. Na tarči »Golovec«: 1. Franc **Cvetko**, 2. Jože **Javornik**, 3. Franc **Černivec**. Na tarči »Šmarna gora« (z malokalibersko puško): 1. Filip **Ogrič**, 2. Jože **Povh**, 3. Joško **Senica**. Na tarči »Novo mesto« (z malokalibersko puško, mednarodno): 1. Franjo **Per**, 2. Joco Kostanjevec, 3. Hinko **Ločniškar**. Na tarči »Blegaš« (vojaška puška): 1. Željko **Peročevič**, 2. Rudolf **Deržaj**, 3. Franc **Pirc**. Na tarči »Kranj« (vojaška puška): 1. Stanko **Košnik**, 2. Vinko **Pavlič**, 3. Franc **Pirc**. Pri tekmovanju ekip za prehodni pokal je bila prva strelska družina v Ljubljani, ki si je s tem že tretjič zaporedoma osvojila prehodni pokal. Na lovski tarči »stoječi srnjak« je bil prvi **Minko Heinrihar**, 2. Ilija **Deretič**, 3. pa Franc **Heinrihar**. Na lovski tarči »bežeči jelen«: 1. Anton **Djopič**, 2. Rista **Malič**, 3. Minko **Heinrihar**.

Vodstvo tekmovanja je bilo v spretnih rokah drugega podpredsednika in tehničnega vodje ljubljanskega strelskega okrožja **Minka Heinriharja**. Udeležba je bila kljub slabemu vremenu zelo dobra, doseženi rezultati pa so bili v primeri s prejšnjimi prav odlični, kar je najboljši dokaz dobre organizacije in velikega zanimanja njenih članov, ki so prihiteli na prireditev od vseh strani. Tudi gledalcev, ki so z napeto pozornostjo sledili posameznim točkam strelske tekme, je bilo dovolj. Veranda vojaškega strelišča, kakor tudi strelišče samo, je bilo za to priliko lepo okrašeno po uslužbencih mestne vrtnarije, ki jih je za to priliko brezplačno dal na razpolago predsednik občine dr. Juro Adlešič.

Višja pedagoška šola naj se preuredi!

Belgrad, 8. septembra.

Včeraj je prosvetni minister Stošović sprejel v svojem kabinetu našega poročevalca in mu pri tej priliki dal tole izjavo:

Že delj časa je obstojala potreba, naj bi se višje pedagoške šole preuredile po sodobnih potrebah. Temu vprašanju sem posvetil posebno pozornost in poskrbel v finančnem zakonu za leto 1936-37, da smem s pristankom ministrskega sveta predpisati novo uredbo o višjih pedagoških šolah. Takoj po uveljavljenju finančnega zakona je bila v prosvetnem ministrstvu sestavljena komisija, v kateri so sodelovali rektorji in po več profesorjev višjih pedagoških šol v Belgradu in Zagrebu. Predlog uredbe so nato proučili v glavnem prosvetnem svetu, ministrski svet pa je novo uredbo na moj predlog sprejel na seji dne 11. avgusta.

Po tej preureditvi je naloga višjih pedagoških šol gojiti pedagoško znanost in prakso, pripravljati učitelje meščanskih šol, izobraževati učitelje šol za pohabljene otroke in pripraviti nadzornike ljudskih šol.

Pedagoške šole so v zadnjem času pripravljale samo kandidate za učitelje meščanskih šol. Ker sem pa nedavno predpisal nov učni načrt za meščanske šole, ki deli te šole v tri oblike, in sicer v obrtno-industrijske, trgovinske in kmetijske, se je pojavila potreba, da se tudi pouk v višji pedagoški šoli temu prilagodi. Novi so odseki za pripravo učiteljev šol za pohabljeno deco in za pripravo kandidatov za šolske nadzornike. S temi izpremembami hočemo čimbolj izpopolniti pouk v ljudskih in meščanskih šolah in dati učiteljem priliko, da se v svojem poklicu izpopolnijo. Zaradi te naloge se šole dele v tri odseke, in sicer v odsek za pripravo učiteljev meščanskih šol, v odsek za pripravo učiteljev šol za pohabljeno deco in v odsek za pripravo šolskih nadzornikov. V vsakem odseku traja pouk dve leti. Kot slušatelji se sprejmejo samo kandidati po natečaju. V natečaj se lahko prijavijo: 1. V odsek za pripravo učiteljev meščanskih šol učitelji in učiteljice, ki so z odličnim ali prav dobrim uspehom položili diplomski in praktični učiteljski izpit in učili najmanj tri leta v narodnih ali meščanskih šolah z odličnim ali prav dobrim uspehom; tudi ne smejo biti starejši od 30 let.

2. V odsek za pripravo za šolske nadzornike: učitelji in učiteljice, ki so z odličnim ali prav dobrim uspehom napravili diplomski in praktični učiteljski izpit in nato delali najmanj 10 let v osnovnih ali meščanskih šolah z odličnim ali prav dobrim uspehom, pa niso starejši od 30 let. Osebe, ki niso v aktivni državni službi, se ne morejo prijaviti k natečaju in tudi ne morejo biti slušatelji višje pedagoške šole. Učitelji in učiteljice, ki so v družavni službi in so sprejeti za slušatelje na višji pedagoški šoli, obdrže pravico do popolne plače najdalje za dve leti, če že poprej ne prenehajo biti slušatelji.

Ta uredba pomeni velik napredek ne samo za naše šolstvo, temveč tudi za prosveto sploh. S preureditvijo višjih pedagoških šol dobe šole višji nivo, kakor so ga imele doslej: povečano je merilo za sprejem kandidatov v te šole, tako da se bodo odslej sprejemali najboljši in najsolidnejši kandidati. Razen tega omogoča pravilnik, ki izide za to uredbo, da se v šolah uče tudi tiste teoretske in praktične vede, ki so neobhodno potrebne za učitelje meščanskih šol in šol za pohabljeno deco. Ustvarjeni so pogoji, da bodo šole obrodile docela izgrajen kader učiteljev meščanskih šol in šol za pohabljene otroke. To velja zlasti za te poslednje šole, ker tu niso mogli biti zaposleni izključno strokovno usposobljeni učitelji, ker pri nas ni bilo šole, ki bi jim dala to izobrazbo.

Dobre strani te uredbe so tudi v tem, ker bodo po tej uredbi višje pedagoške šole pripravljale tudi šolske nadzornike; uvaja se prvič v naši državi novost, da se bodo šolski nadzorniki pripravljali v posebnih šolah. V višji pedagoški šoli si bodo razširili teoretsko in praktično znanje, ki ga bodo potem izvajali pri svojem delu. To bo mnogo koristilo tudi našim prosvetnim razmeram, če upoštevamo, da doslej za šolske nadzornike ni bilo šol, kjer bi se pripravljali za svoj poklic, temveč so morali z dolgoletnim praktičnim delom doseči potrebno znanje in izkustva. Vse to bodo poslej dobili v višjih pedagoških šolah, in sicer po najnovejših dognanjih znanosti doma in drugod.

Smrtna žrtev podivjanosti

Litija, 7. septembra.

Danes se je dogodil v Debečem, mali vasi nad Javorjem pri Šmartnem žalosten dogodek, ko je v prepiru zaradi politike rudar Antonijev s Pristave pri Stični do smrti z nožem sunil v srce 25 letnega mlinarjevega sina Jožefa Žurga, p. d. Balantinovega iz Debečega. — Fantje so bili na Javorju pri jutranji sv. maši, nakar so šli pit, kjer so načeli s politiko. — Antonijev je bil 8 let na Hrvaškem, kjer se je nalezel tako zvanega »mačkovega« duha. Popoldne so šli proti domu na Debeče, kjer se je vsa druščina ustavila na domu Mandlneve vdove »pri Brčonu«, kjer so kuhali žganje iz hrušk. Seveda so pričeli »šnopsati«, kar jim je glavo še bolj zmešalo. Žurga je branil slovensko Koroščevo politiko, Antonijev pa hrvaško. Pri tem je rekel: »Kaj je to na Hrvaškem, koga ubiti! Nič zato, saj se vsak dan tod doli koljejo.« Po teh besedah je napadel Žurgovega fanta, ga z nožem ranil po glavi in vratu, nakar je zamahnil proti prsim. In nož je zasadil naravnost v srce, tako da je nesrečni Žurga pri priči izkrvavel in izdihnil.

Antonijev se je po uboju sam naznanil orožnikom v Stični, ki so ga odpeljali v Višnjo goro v zapor.

Pokojni Žurga je bil miren, dober fant, ki se je izučil kovaškega obrta ter pomagal očetu, znanemu mlinarju »Balantinovega« mlina v Debečem. Njegovo truplo so prepeljali v mrtvašnico na Javorje, kjer bo sodna obdukcija, ki pride iz Višnje gore. — Ta žalostni dogodek zopet v jarki luči kaže pogubni vpliv alkohola, posebej pa še žganja na našem podeželju.

Premog v Tuhinju

Kamnik, 8. septembra.

Pod vasjo Znojile v bližini Loke v Tuhinjski dolini so našli v potoku več kosov črnega premoga. Ko so iskali še naprej, so naleteli na manjša najdišča premoga, ki dajo slutiti, da je v bližini podobna naslaga kakor v Motniku. Za nadaljna odkritja vlada seveda razumljivo zanimanje, saj bi eventuelno kopanje, če bi se seveda izplačalo, nudilo par ljudem zaslužka.

Ostanki jamskega medveda

Kamnik, 8. septembra.

Znana medvedja jama na Mokrici je postala zadnje čase privlačnost za naše mlade študente, ki bi jo radi raziskali. Zadnjič so kopali v jami in našli za cel nahrbtnik kosti jamskega medveda iz ledene dobe. Zelo dobro ohranjeno okostje takega kosmatinca so našli tudi lani, ko so na Mokrici gradili jezdno stezo v lovišču.

Igra narave

V Šmartnem pri Litiji je na vrtu g. Frančiške Merzelj jablana, ki je spomladi bila vsa v cvetju, sedaj na jesen je pa prav malo obrodila. Poleg par jabolk, ki so visele na njej, je bilo tudi nekaj cvetov, od katerih je enega odtrgal v torek Jože Šušteršič in ga nam prinesel v uredništvo, da občudujemo jesensko cvetje stare znorele jablane.

Pri isti gospodinji je dne 13. avgusta letos znesla kokoš čudno jajce, kakršnega ni znesla poprej ne poslej. Jajce je podolgasto in na koncu popolnoma ošpičeno, za zaključek pa ima nekak obris glave jagnjeta. Tudi to jajce nam je prinesel g. Jože, da si ga ogledamo.

Drobne novice

Koledar

Četrtek, 10. septembra: Nikolaj Tol., spozn.; Pulherija, ces.

Novi grobovi

† Smrt vzgledne učiteljice. Iz Kamnika: V bolnišnici je umrla 7. t. m. učiteljica v pok. gdč. Mici Kratnerjeva. Službovala je 7 let v Vodicah in skozi 27 let v Kamniku na deški šoli. Bolezen jo je prisilila v pokoj. Njeno delo pa ni bilo omejeno le na šolo, ampak se je udejstvovala tudi na zunaj, zlasti kot izborna pevka-solistinja v župni cerkvi na Šutni. Izredno lepa poteza v njenem značaju je bila ljubezen in usmiljenje do revežev, zato je z veliko vnemo sodelovala v ženskem odseku Vincencijeve konference. Odlikovala se je kot zvesta Slomškarica po strogem verskem naziranju in cerkvenem udejstvovanju. Pogreb bo v četrtek, 10. t. m. ob 4 pop. na Žale. S sorodniki sočustvuje vsa župnija.

KINO UNION Telef. 22-21

Danes poslednjič ob 16., 19·15 in 21·15 uri

Ana Karenina

z Greto Garbo v glavni vlogi. Poslednja prilika, da si ogledate ta filmski umotvor!

Jutri! **Stenjka Razin** Jutri!

Po sloviti ruski baladi „Volga, Volga ..."

Osebne vesti

= **Nevarno je obolel** g. dekan Mihael Arko v Idriji. Gospoda dekana, ki je med slovensko katoliško duhovščino zlasti v predvojni dobi bil znamenit organizator slovenskega krščanskega delavstva ter goreč dušni pastir ter je tudi v javnem življenju kot deželni poslanec idrijskega mesta igral važno vlogo, vsem sobratom in njegovim častilcem priporočamo v molitev. Bog ga ohrani, če je tako Njegova volja, še dolgo svojemu ljudstvu!

— **Blagoslovitev kapele na Pokljuki** bo v nedeljo, 13. t. m. ob 10 dopoldne. Blagoslovitev bo opravil preč. gospod stolni kanonik dr. Mihael Opeka. Vabimo vse prijatelje Pokljuke, da se te slovesnosti v obilnem številu udeleže. Odhod iz Ljubljane ob 6 s pospešenim potniškim vlakom, ki bo to nedeljo vozil zadnjikrat. V Lescah bodo na razpolago avtobusi po znižani ceni in sicer bo veljalo vožnja od Lesec do Pokljuke in nazaj samo Din 30. Povratek s Pokljuke najkasneje ob 17, tako, da se bo vsakdo lahko odpeljal že z večernim brzovlakom proti Ljubljani. Pešcem in turistom bi priporočali pa pot s postaje Nomenj skozi Koprivnik. Z Nomenja do Pokljuke je dobri 2 uri hoda. Kdor se odpelje z vlakom ob 5. uri, bo ob 9 že lahko na Pokljuki, torej nič kasneje nego oni, ki se bodo peljali z avtobusom iz Lesec.

Raznovrstno usnje in odpadki od jermenov ter surove kože,

katere bo prodajalo Združenje usnjarjev v petek dne 11. septembra ob 2. uri popoldne, se lahko danes in jutri ogleda v prostem skladišču tovarne J. Lavrič, Dolenjska cesta, Rudnik 24.

— **Prvi jesenski sneg v planinah.** Iz Kamnika poročajo: Na praznik zvečer se je vlila nad Kamniškimi planinami huda ploha. Skoro 3 ure je lilo kakor iz škafa, na planinah pa je v višini nad 2000 metrov pričelo snežiti. Na najvišjih vrhovih se je sneg obrdžal in ko se je zjutraj za kratek čas zjasnilo nad planinami, so Kamničani lahko občudovali prvi letošnji jesenski sneg, ki je posebno na Planjavi in na Skuti segal globoko v dolino. Pod sončnimi žarki bo kajpak naglo izginil, ponekod pa se bo še obdržal.

— **Zveza za tujski promet v Sloveniji sporoča sledeče prometne vesti:** Od 27. septembra do 10. oktobra bo v Dubrovniku mednarodni kongres Ženske zveze, za katero prireditev je dovoljen po drž. železnicah in parobrodih sledeči popust: 1. za tuzemce 75% od normalnih voznih cen za odhod od 19. IX. do 8. X. in za povratek od 29. IX. do 18. X. t. l.; 2. za inozemce 50% od normalnih voznih cen za prekoračenje drž. meje od 19. IX. do 8. X. in za povratek po katerikoli progi od 29. IX. do 18. X. t. l.

— **Občinske volitve za občino Loški potok** v kočevskem okraju bodo v nedeljo, dne 11. oktobra 1936.

— **Pri motnjah v prebavi, pri napetosti, vzdigovanju, zgagi,** povzročeni po težki zapeki, je zelo primerno vzeti na večer pol kozarca naravne »**Franz-Josefove**« grenke vode, zjutraj na tešče pa isto množino. Prava »**Franz-Josefova**« voda se izkazuje vedno kot popolno zanesljivo sredstvo za čiščenje črev.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

— **Patrona je eksplodirala.** Ko je 22 letni tesar Franc Mežek, doma na Primskovem, tesal hlod, je opazil patrono, ki je tičala v hlodu. Previdno jo je vzel iz hloda, tedaj pa je patrona eksplodirala in ga poškodovala na desni roki, na glavi in na hrbtu. Poškodbe pa niso nevarne. Mežek se je sam napotil v ljubljansko bolnišnico, kjer so mu nudili potrebno pomoč.

— **Roko mu je zmečkalo.** Jakopič Alojz, sin kočarja na Ježici, je s slamoreznico rezal slamo. Pri tem je ravnal tako neprevidno, da je zašel z desno roko med ostro klinovje, ki mu je roko zmečkalo. Tudi on se je moral zateči v ljubljansko bolnišnico.

— **Parni kotel.** Učna knjižica je namenjena predvsem kurjačem, delovodjem in posestnikom parnih kotlov, dobrodošla pa bo tudi naraščaju, študirajočim, katerim bo olajšala praktično proučevanje parnega kotla. Vsi pa bodo dobili v knjižici vse ono, kar morajo vedeti pri opravku s parnim kotlom. Spisal je knjižico inž. Gvidon Gulič, ima 100 strani in 52 slik — 1921 —, založila jo je Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Vsebino ima sledečo: Svojstva pare, parni kotel, kurivo, rešetke, priprave za požiranje dima, pregrevači, material parnih katlov, oprema parnih kotlov, dimniki, obratovanje s parnimi kotli, snaženje, poškodbe, njih preprečenje in popravila, eksplozije, revizija, predpisi za kurjače, prestopki. Konstrukcija parnega kotla: a) kakovost uporabljenega materiala, izračun trdnosti plašča valjastega kotla, zakovični šivi ter izračun parnokotelne naprave; kot dodatek tehnični slovar. — Cena vezani knjižici je 30 Din. — Isti pisatelj je spisal tudi knjigo: Parni kotel in parna turbina, ki stane 80 Din.

— **V Službenem listu** kraljevske banske uprave dravske banovine od 9. t. m. je objavljena »Odločba o izpremembah in dopolnitvah uredbe o strokovnih nadaljevalnih šolah«, dalje »Tolmačenje členov 18. in 21. uredbe o zaščiti denarnih zavodov in njihovih upnikov«, »Pravilnik Zveze zdravniških zbornic o opravljanju honorarne zdravniške službe pri bolniških skladih in o kumulaciji honorarjev«, »Ratifikacija konvencije za zboljšanje usode ranjencev in bolnikov v vojskah za vojne po Avstriji«, »Ratifikacija konvencije o postopanje z vojnimi ujetniki po Finski« in »Izpremenba župnijskih mej Sv. Miklavža nad Laškim in Sv. Marjete pri Rimskih Toplicah«.

— **Brada bo marsikomu zrasla** na velesejmu pri ogledovanju neštetih zanimivosti. Po pravici povedano, je res toliko na velesejmu, da človek že za površen pregled izgubi ves dan. In tako se zgodi, da možakarju zraste brada, a tudi dame si v gneči pokvarijo frizurice. Vsem takoj pomaga najboljši brivec in damski frizer, ki ju imamo letos tudi kar na velesejmu.

— **Dijaški internat Legat, Maribor, Vrazova ulica 4.**

— **Avtoizleti:** 17. do 24. septembra v Rim, 20. septembra enodnevni izlet po Koroški. Prijave: Izletna pisarna Okorn, Ljubljana, hotel Slon telefon 26-45.

— **Enoletni trgovski tečaj pri trgovskem učnem zavodu v Ljubljani,** Kongresni trg 2-II., ima edini pravico, da izdaja izpričevala, ki služijo kot dokaz dovršene vajenške dobe in poldrugega leta pomočniške prakse v trgovinski obrti. Šolnina najnižja. Vpisovanje in pojasnila dnevno od 9—12 in od 15—18.

— **Da boste stalno zdravi,** je potrebno, da redno pijete Radensko, ki deluje proti boleznim ledvic, srca, proti kamnom, sklerozi, sečni kislini in sl. Radenska vam ohrani zdravje in mladostno svežost.

Ljubljana

Uslužbenci cestne železnice

V nedeljo smo ob priliki stavke na cestni železnici, ki pa je že končana, prinesli članek, v katerem smo skušali nepristransko razložiti mezdne razmere in delovne pogoje pri Splošni maloželezniški družbi. Ker pa je bilo takrat občevanje z zastopniki uslužbencev otežkočeno, naši podatki v nekaterih ozirih niso bili točni. Ob nadaljnem poizvedovanju smo ugotovili od strani uslužbencev tale dejstva:

Najprej smo izvedeli, da nova pragmatika zlasti v točkah glede delovnega časa ni bila sprejeta po dogovoru, ampak proti volji uslužbencev, ki so takoj, ko so za to izvedeli, postavili zahtevo po čistem osemurniku in jo skušali uveljaviti tudi z razsodiščem, kakor ga določa čl. 37 nove pragmatike. Prekoračenja osemurnika pa se ne dogajajo samo po nekaj minut na dan, ki jih je bilo podjetje pripravljeno plačati, ako se jih v celem mesecu nabere nad 10 ur, čeprav ne odtrguje, ako se delo neha kake minute pred potekom osmih ur, ampak je včasih zlasti ob sobotah in nedeljah, pri posameznih uslužbencih znašalo tudi po 2 uri in več. Če uslužbenec zahteva, da se tako nadurno delo plača, to pa že ni več sitnost ali najemniška natančnost. Tudi nova razdelitev plač ni prišla vsem enako v prid. Draginjske doklade so bile priznane okrog 60 dotlej stalno nenastavljenim uslužbencem, okrog 30 jih je obdržalo neizpremenjene prejemke, okrog 70 starim uslužbencem pa se je plača celo znižala in nekaterim precej izdatno.

Kako bo podjetje, čigar gospodarsko stanje smo pokazali že v nedeljskem članku, moglo v novejšem času sprejetim uslužbencem vzdržati plače na dostojni višini, ne da bi jih starim zniževalo, je seveda velika uganka. Gotovo je samo to, da podjetje dela v izgubo za okrog 2 milij. Din na leto. Gotovo pa je tudi to, da mora delavec imeti tako plačo, da more od nje dostojno živeti, on in njegova družina. Vsekakor bo za to bolno dete, ki ga drži pri življenju samo mestna občina, čeprav cestna železnica še ne spada med mestna podjetja, treba zelo radikalnih zdravil, sicer bo bolehalo v neskončnost.

Ta dediščina po JNSarskem gospodarstvu res ni prijetna zadeva!

⊙ **Razpored zgradarine za leto 1936** je v smislu čl. 131 zakona o neposrednih davkih z dne 8. februarja 1928 razgrnjen na javni vpogled davčnim zavezancem pri davčni upravi za mesto v Ljubljani Vodnikov trg 5, II. nastr. soba št. 13. v času od dne 12. septembra do vštetega dne 19. septembra 1936. O ugotovljenih davčnih osnovah in odmerjenem davku bodo davčni zavezanci posebej obveščeni s plačilnimi nalogi, proti katerim bodo imeli pravico pritožbe.

⊙ **Sadje na trgu.** Sadna sezona je zdaj na višku, zato pač ni čudno, da je ljubljanski trg kar natrpan z zalogami najrazličnejšega sadja. Največ je na trgu sliv iz Srbije, ki jih prekupčevalci prodajajo na debelo po 2 Din za kg, na drobno pa branjevci po 3 in 4 Din za kg. Tudi grozdja je na sadnem trgu dovolj. Cena se giblje okoli 5 Din za kilogram. Posebno dosti je sadja na kmečkem sadnem trgu ob semenišču in poslopju Jugoslovanske knjigarne. Hruške in jabolka dobite tam že od 2 Din naprej. Hrvati in Belokranjci pa so se s svojim sadjem utaborili na Sv. Jakoba trgu. Tudi tam prevladujejo slive in grozdje nad drugimi vrstami sadja. Kakor je videti iz vsega tega obilja, je bila letos sadna letina — vsaj v nekaterih krajih naše države — izvrstna.

⊙ **Tramvaj ga je podrl.** Na križišču Tyrševe in Masarykove ceste se je davi ob 8 zgodila prometna nesreča, ki pa je k sreči potekla brez hujših posledic. Ko je 49 letni Josip Cvetkovič, rojen v Rudah, obč. Samobor pri Zagrebu in po poklicu strojni ključavničar, zdaj brez posla, hotel prekoračiti cesto, je prezrl tramvaj, ki je prav ta hip pridrdral. Sprevodnik ni imel več časa, da bi voz ustavil, in tako se je zadel ob neprevidnega pasanta in ga podrl na tla. Na stražnikovo intervencijo so Cvetkoviča prenesli na bližnjo stražnico na Tyrševi cesti, kjer so mu nudili prvo pomoč. Cvetkovič je pri padcu dobil samo manjšo poškodbo nad levim očesom. Poklicani reševalni avto je ponesrečenca prepeljal v bolnišnico. Kakor so izjavili očividci, zaradi prometne nesreče ne zadene sprevodnika cestne električne družbe nobena krivda, ampak je nezgodo pripisati zgolj nesrečnemu slučaju.

⊙ **Vpisovanje v brezplačno gospodinjsko nadaljevalno šolo v Mostah** bo dne 13 sept. od 8 do 9 na osnovni šoli. — Vodstvo.

⊙ **Dragocene srebrne čaplje** so pač največje poželjenje elegantnih dam, ker dobro vedo, da je njih nežno perje silno drago. V Živalskem parku se več malih srebrnih čapelj sprehaja okrog ribnika in naši ljudje ne verjamejo, da ta snežnobila, nadvse graciozna ptica živi v naših krajih. Vse so iz Prekmurja!

Viva villa

Najjačje filmsko veledelo sedanjosti!

Tako napetih prizorov še niste videli doslej v nobenem filmu! Triumf slovitega igralca

Wallacea Beery-ja

Jutri premiera v KINU SLOGI

⊙ **Belo pegastih jelenov** Ljubljana nikdar še ni videla in zato sedaj na velesejmu v Živalskem parku ljudje izprašujejo, kakšne živali so te velikanske srne z belimi pegami. Pravi mladi jeleni so in dobri učenc prirodopisja vedo, da so mladi jeleni vedno belo pegasti. V Živalskem parku so pa tudi mladi volčiči, mladi divji pujski, mlade lisičke, mladi jazbeci, zlasti mnogo je pa mladih ptic.

⊙ **Enoletni trgovski tečaj na mestni ženski realni gimnaziji v Ljubljani.** Vpisovanje se vrši 12. in 13. septembra, v soboto in nedeljo od 9 do 12.

⊙ **Za brezposelnega očeta 4 otrok** prosimo kak zaslužek, n. pr. mesto hišnika ali kaj podobnega, ker ima pokvarjeno desno nogo.

Smrt med primorsko duhovščino

Smrt je imela v duhovniških vrstah zadnji čas obilno žetev.

V Komnu so nedavno pokopali kateheta Fr. Pahorja. Umrl je 49 leten, ko se je na kolesu vračal od nekega bolnika. Zadela ga je kap. Pokojni Pahor je bil rojak iz bližnje temniške duhovnije, rojen v Novelem l. 1887. V mašnika je bil posvečen l. 1911 in koj nastavljen za kateheta v Komnu, kjer je ostal do svoje prezgodnje smrti. Živahno je deloval svoj čas na zadružnem in prosvetnem polju. Veličasten pogreb je pričal, kako je bil spoštovan in priljubljen širom Spodnjega Krasa.

V Trstu je 31. avgusta umrl svetivanski župnik zlatomašnik Fr. Sila v 74. letu starosti. Rodil se je v Povirju l. 1862 v družini, ki je dala tri brate duhovnike, starejšega Matija, ki je bil dekan v Tomaju, srednjega Jakoba, tržaškega kateheta, in mlajšega Franca, ki je 34 let župnikoval pri Sv. Ivanu. Pred leti je bil odlikovan z naslovom tajnega papeževega komornika, s častjo, ki jo je zaslužil s svojim vnetim delovanjem v dušnem pastirstvu. Bil je priljubljen pri vernikih obeh narodnosti kot nepristranski duhovni oče obširne verdelske župnije, ki šteje nad 15.000 duš. — N. v m. p.!

Fantovski tabor pri Sv. Trojici

Dol pri Ljubljani, 9. septembra.

V nedeljo, 6. septembra je bil pri Sv. Trojici nad Moravčami napovedani fantovski tabor, ki je kljub slabemu vremenu lepo uspel. Na taboru se je zbralo okrog tisoč fantov in mož, kamor so prihiteli od vseh strani, da manifestirajo za katoliška načela. Sveto mašo in pridigo je imel moravški dekan g. Janko Cegnar, toda le žal, da se radi nevihte ni mogla vsa cerkvena slavnost vršiti na prostem, kakor je bilo pripravljeno. Po končanem cerkvenem opravilu je deževje za trenotek pojenjalo, tako da se je tabor vseeno vršil. Zborovanju je predsedoval Jože Loboda iz Dola, ki je uvodoma pozdravil vse navzoče in poudaril potrebo tudi sedanjih taborov, da po vzgledu naših prednikov na njih branimo svetinje slovenskega ljudstva. Nato je predlagal, da se ob priliki rojstnega dne našega kralja odpošlje Nj. Vel. kralju Petru II. vdanostna brzojavka, kar so vsi navzoči z navdušenjem sprejeli.

Na govorniški oder je stopil g. dr. St. Žitko, ki je zbranim fantom govoril o pomenu slovenske mladinske organizacije, tako nekdaj kakor sedaj. Za njim je govoril še g. Pernišek France iz Ljubljane, ki pa žal radi neprestanega deževja ni mogel popolnoma izčrpati vojega govora. Nato je predsednik Loboda zaključil lepo uspelo zborovanje.

Smrt pod vlakom

Ljubljana, 8. septembra.

Neurejene življenjske razmere, v katerih še vedno živi na tisoče ljudi, so že marsikoga pahnile na rob obupa. Vrsta samomorilcev, ki omahnejo zaradi razočaranj in porazov življenja, se širi v nedogled. Danes je veriga obupancev, ki v življenju vedno kuje nove člene, obogatela za nov člen.

Ko je snoči ob pol 10 privozil na ljubljansko postajo simplonski expresni vlak, je premikač Anton Vidic opazil, da je ogrodje koles pri lokomotivi prineslo s seboj okrvavljen moški čevelj. Takaj je o tej strahoviti najdbi obvestil stražnika na postaji. Policijska uprava je telefonično naročila viški stražnici, naj preišče vso progo. Policijski organi na Viču so z vso vestnostjo in natančnostjo preiskali progo v tem predelu, našli pa niso ničesar.

Ko pa je danes dopoldne napotil neki Alojzij Černic skozi Nunsko ulico proti Tivoliju na sprehod, je ob železniškem prelazu v bližini Tivolskega ribnika nenadoma opazil hudo razmesarjeno moško truplo, ki je ležalo v mlaki krvi. O strašni najdbi je obvestil stražnika Medveška, ki je imel službo pred bansko upravo. Ta je ukrenil vse potrebno, da se je na kraj nesreče takoj napotila uradna komisija, ki sta jo tvorila policijski zdravnik dr. Lužar in dežurni uradnik Florijan. Ogledala sta si kraj nesreče ter ugotovila, da gre za samomor. Po dokumentih, ki so jih našli pri mrliču, so ugotovili, da se samomorilec piše Lovro Šelovin in da je bil rojen leta 1901 v Hrenovici pri Postojni. Bil je nekaj časa hlapec, nato dolgo časa brezposelen. Zadnje čase je stanoval na Celovški cesti v Šiški. Policija je tudi ugotovila, da je bil neozdravljivo bolan. Nobenega dvoma ni, da se je Šelovin vrgel pod vlak, ker je obupal nad življenjem.

Slovenščina v goriških in tržaških cerkvah

Po štirih mesecih je bilo v Trstu zopet vzpostavljeno slovensko bogoslužje. Policija je zadnje dni avgusta obvestila prizadete župnike, da je v maju izdana prepoved slovenskega jezika zopet odpravljena. Tako so imeli prvo nedeljo septembra zopet običajne pobožnosti in pridige v slovenščini pri Sv. Jakobu, Sv. Ivanu, v Rojanu, v Ščedni in Barkovljah. Med Slovenci je zavladalo povsod veliko veselje in so tudi v velikem številu prišli v svoje cerkve. Mir in red si ni kalil. V Barkovljah je zaenkrat še izostalo petje, ker bivši pevski zbor baje še ni dobil zagotovila, da bo smel nemoteno zopet peti.

Glede slovenske besede po goriških cerkvah je stvar nekam negotova. Župnika Ignacijeve in stolne cerkve sta dobila od policije ukaz, da morata slovenščino odpraviti. Vendar se ta ukaz ni še izpeljal, predvsem menda zato, ker je formalno protizakonit, zdi se pa, da je bil tudi izdan v neprimernem času in v nasprotju z nameni osrednje vlade.

Celje

⊘ **Redna seja** mestnega sveta celjskega bo jutri ob 6 zvečer v posvetovalnici mestnega poglavarstva.

⊘ **Pevsko društvo Celjski Zvon naznanja,** da bo drevi ob 8 v Domu redna pevska vaja.

⊘ **Glasbena vest.** Pred izpraševalno komisijo konservatorija v Gradcu je napravil naš priznani umetnik in pedagog, ravnatelj Glasbene Matice v Celju g. Iv. Karlo Sancin z odličnim uspehom izpit umetniške zrelosti iz vijolinske mojstrske visoke šole. Iskrno čestitamo!

⊘ **Na Glasbeni Matici** v Celju traja vpisovanje še dalje.

Primarij dr. Raišp

do nadaljnjega ne ordinira

Primarij dr. Fr. Steinfelser

ne ordinira do preklica

Kamnik

Še en kino v Kamniku? Zadnjič je zastopnik neke zagrebške filmske tvrdke iskal v Kamniku primeren lokal, katerega bi preuredil za kino. Zatrjeval je, da bo imel na programu samo izbrane filme svoje tvrdke, vendar pa zaenkrat še ni mogel nikogar navdušiti, da bi mu dal v najem lokal. Naša javnost je že v početku zavzela odklonilno stališče proti snovanju novega kino-podjetja, saj nam eden popolnoma zadostuje.

Kranj

Avtopromet Jezersko ukine nedeljski izletniški avtobus dne 8. sept. 1936.

— **Pri zaprtju, motnjah v prebavi** vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »**Franz-Josef grenčice**«.

Slepar z zlatim prstanom

Ljubljana, 9. septembra.

Iz Maribora in Celja, kjer je na iznajdljiv način opeharil nekaj žensk, se je zloglasni slepar, ki imenitno živi na račun naivnih in lahkovernih ljudi, pripeljal v Ljubljano, da tudi pri nas nadaljuje svoj dobičkanosni »posel«. Začetek je bil kar dober. Že v ponedeljek dopoldne je imela ljubljanska policija priliko zabeležiti v svojo kroniko kar dve njegovi žrtvi.

Ko je dopoldne neka gospa šla po Miklošičevi cesti, se je nenadoma pojavil pred njo čedno oblečen mlajši moški, ki se je tik pred njo sklonil in pobral kakor solnce lesketajoč se prstan. Gospa se je seveda takoj pozanimala za dragoceno najdbo in najditelj je to hitro izkoristil v svoj prid. Vljudno jo je nagovoril in jo prosil, naj to, kar je videla, obdrži zase. In tako daleč je šel v svoji pretkanosti, da je gospo hotel »podkupiti«, če bo molčala o najdbi dragocenega prstana. Ponujal ji je 50 dinarjev za molčečnost. Gospa pa je podkupnino odločno odklonila in izjavila, da je treba prstan izročiti najdeniškemu uradu, češ, saj bo za najdenino tudi nekaj dobil. »Veste kaj?« je tedaj predlagal pretkanec. »Dajte mi 80 dinarjev, pa izročim prstan vam in najdenina bo vaša!« Gospa se je res dala pregovoriti ter vsa vesela, da je napravila tako imenitno kupčijo, izročila neznancu 80 dinarjev. Lahko si mislite, kakšno je bilo njeno razočaranje, ko je pozneje izvedela, da o kakšnem »zlatem« prstanu ne more biti govora. Prstan je iz medenine in ni vreden več ko 10 dinarjev. Na približno enak način je slepar opeharil v teku dneva še drugo svojo žrtev.

Na policiji je opeharjena žrtev spoznala v fotografiji, ki so ji jo predložili, svojega znanca s ceste. Je to leta 1903 v Zagrebu rojeni Štefan Kovaček, ki je star »prijatelj« policije. Zaenkrat se tiček še veseli zlate prostosti, toda policija mu bo prej ali slej pristrigla predrzne peroti. Slepar bo gotovo poskušal svojo srečo še drugod. Svarimo pred njim vse lahkoverne žene in dekleta. Kjerkoli bi hotel ponoviti trik z »najdenim« prstanom, naj pokličejo stražnika!

Stenjka Razin

Herojstva legendarnega junaka, ki ga opeva ruska narodna pesem

„Volga, Volga ..."

Jutri premiera v KINO UNIONU

Avtomobilska nesreča pri Krapini

Ptuj, 8. septembra.

V torek, dne 8. septembra okrog poldneva se je pri Krapini zgodila huda avtomobilska nesreča, ki bi kmalu terjala 4 smrtne žrtve. Le srečnemu slučaju se je zahvaliti, da so ostali vsi štirje potniki živi in so odnesli le težje poškodbe.

Navedenega dne zjutraj je napravila družba štirih oseb iz Ptuja izlet v Krapino. Pri volanu je sedel izložbeni aranžer Anton Rozenfeld, nadalje njegov stric Robert Rozenfeld s soprogo in neka sorodnica. Ko so v navadnem tempu prispeli v bližino Krapine do železniške proge, je v istem hipu privozil osebni vlak. Ker je na tem mestu proga nepregledna in tudi ni železniških zapornic, je avtomobil zavozil od strani naravnost v vlak. Sunek je bil tako silen, da je prednji del avtomobila z motorjem odtrgalo in popolnoma zdrobilo, zadnji del pa vrglo ob stran. Zaradi silnega sunka so dobili vsi štirje, ki so bili v avtomobilu, večinoma težke poškodbe. Iz Krapine so poklicali telefonično ptujske reševalce, ki so s svojim rešilnim avtom prepeljali ranjence v Ptuj. Škoda na avtomobilu, ki je bil skoraj nov, znaša okrog 25.000 Din.

Proti spekulaciji z zemljišči

Uredba o omejitvi odsvojitve nepremičnin

Posebna komisija za dovoljevanje prenosa nepremičnin

Na podlagi čl. 35, točka 1, odstavek 1, ki določa, da sme minister pravde sporazumno z nekaterimi drugimi ministri (kmetijski, vojni in notranji) predpisovati z uredbami z zakonsko močjo za posamezna obmejna območja okrožnih sodišč utesnitve glede odsvojevanja nepremične imovine in dotični postopek, je bila sedaj izdana

»Uredba z zakonsko močjo o omejitvi odsvojitve nepremične imovine na področju Apelacijskega sodišča v Ljubljani.«

V naslednjem prinašamo po «Službenih novinah» celotno besedilo uredbe, ker je velike važnosti za vse nepremičninske posle v Sloveniji:

Čl. 1. Na področju okrožnih sodišč Maribor, Celje, Ljubljana in Novo mesto in sicer na področju okrajnih sodišč: Dolnja Lendava, Murska Sobota, Ljutomer, Gornja Radgona, Ormož, Ptuj, Sv. Lenart, Maribor, Slov. Bistrica, Marenberg, Prevalje, Slovenjgradec, Šoštanj, Gornjigrad, Vransko, Slov. Konjice, Celje, Kamnik, Tržič, Kranj, Radovljica, Kranjska Gora, Brdo, Škofja Loka, Ljubljana, Vrhnika, Logatec, Cerknica, Lož, Kočevje, Ribnica, Vel. Lašče je dovoljen prenos lastništva nepremičnin na podlagi pravnih poslov med živimi samo po odobritvi komisije za odobritev prenosa nepremičnin, določene v čl. 7. To velja tudi za primer, če se daje nepremičnina v zakup na več kot 5 let.

Če komisija ne da odobritve, se bo smatralo, da pravni posel ni bil zaključen.

Čl. 2. Za prenos pravice lastništva odnosno za dajanje v zakup nepremične imovine ni potrebna odobritev komisije, če je uradno ugotovljeno, da je nepremičnina namenjena za svrhe nar. obrambe, državne uprave, banovinske ali občinske uprave ali javnega prometa. Ravno tako ni potrebna odobritev komisije, če gre za prenos pravic lastništva nepremičnin v zemljiški knjigi na podlagi razlastitvenih odlokov agrarnih oblasti po zakonu o likvidaciji agrarne reforme na velikih posestvih od 19. junija 1931 z izpremembami in dopolnitvami od 5. decembra 1931 in 24. junija 1933 ali na podlagi pogodb, odobrenih po čl. 36 omenj. zakona.

Čl. 3. Zahtevana odobritev se bo dala, če to ne bi bilo nasprotno predpisom čl. 4 in 5.

Posebno se bo dala odobritev: 1. Če se prodaja vse kmečko posestvo kot samostojna gospodarska enota in če ga bo kupec sam obdeloval. 2. Če se z nakupom povečuje kmečka posest.

Čl. 4. Komisija bo odbila prošnjo za odobritev prenosa lastništva odnosno dajanja v zakup, če bi odnosni pravni posel bil nasproten splošnim državnim interesom.

Čl. 5. Prenos lastništva odnosno dajanje v zakup nepremičnin se ne bo odobril: 1. Če kupec kupuje zemljišče v spekulativne namene. 2. Če se kupujejo kmečka posestva ali njih deli za ustanavljanja velikih posestev ali za povečanje veleposestev. 3. Če bi bilo to nasprotno interesom državne obrambe.

Dajanje nepremičnin v zakup se ne bo odobrilo, če bi se s tem zakupom šlo za tem, da se izigrajo predpisi te uredbe glede prenosa lastništva nepremičnin.

Čl. 6. Prošnji, s katero se zahteva odobritev komisije, ni treba priložiti potrdila o zaključenem pravnem poslu, ampak je dovolj, da se v prošnji navedejo vse okolnosti, ki so važne za ocenjevanje pravnega posla.

Čl. 7. Za dajanje odobritve prenosa lastništva odnosno dajanja v zakup nepremičnin na področju okrajnih sodišč, navedenih v čl. 1, je pristojna komisija za odobritev prenosa nepremičnin, ki se ima sestaviti na sedežu vsakega navedenih okrajnih sodišč. V komisijo pridejo: 1. Starešina okrajnega sodišča ali sodnik, katerega odredi starešina okr. sodišča, kot predsednik. 2. En član, katerega odredi splošna upravna oblast. 3. Predsednik občine, v katere področju leži večji del nepremičnine ali en član občinske uprave, ki ga odredi uprava.

Služba članov komisije iz prvega odstavka je častna služba.

Članom komisije se morejo postaviti tudi namestniki, ki jih bodo zamenjali v primeru zadržanosti.

Člani komisije, ki niso državni uradniki, bodo dali predsedniku svečano obljubo, da bodo vestno in nepristransko vršili službo.

Čl. 8. Posli po tej uredbi se imajo najhitreje dovrševati.

Komisijo sklicuje, vsaj enkrat vsakih 15 dni, predsednik, ki bo na vsako sejo poklical vse člane. Če ni predmetov za reševanje, se komisija ne bo sestala.

Seje komisije niso javne.

Komisija sklepa z večino glasov. Če so glasovi enako razdeljeni, odločuje predsednikov glas. Za delo komisije je dovolj, če sta prisotna predsednik in en član.

Čl. 9. Seje komisije bodo v prostorih okrajnega sodišča.

Komisija bo imela svojega zapisnikarja, katerega odredi predsednik iz vrst uslužbencev okrajnega sodišča.

Ustmene predloge in izjave strank bo sprejemal v zapisnik uslužbenec okrajnega sodišča, ki ga odredi predsednik.

Predlogi, s katerimi se zahteva odobritve komisije, se bodo vpisovali v poseben zapisnik, katerega bo predpisal predsednik apelacijskega sodišča.

Pisarniške potrebščine bo dalo komisiji na razpolago okrajno sodišče.

Pisarniške posle komisije bo opravljala pisarna okr. sodišča.

Čl. 10. Komisija bo izvedla oglede, potrebne za pravilno sklepanje. Ona lahko zahteva mišljenje državnih in samoupravnih oblasti, more pa tudi zaslišati ali dati zaslišati strokovnjake ali priče. Državne in samoupravne oblasti morajo reševati prošnje komisije kot nujne.

Proti dani odobritvi za prenos lastništva odnosno dajanj v zakup, ni pravnega leka. Vendar ima vsak član, ki je glasoval proti odobritvi, pravico, da se predmet dostavi komisiji II. stopnje na reševanje. Taka zahteva se mora postaviti na sami seji, na kateri je bila dana odobritev. V tem primeru se odobritev ne bo dostavila stranki, ampak se ves predmet dostavi komisiji II. stopnje na odločanje.

Odbita prošnja se more ponoviti, če se navedejo nova dejstva ali novi dokazi.

Proti sklepu, s katerim se odbija prošnja, se more stranka pritožiti na komisijo za odobritev prenosa II. stopnje v roku 15 dni, ki se ne more podaljšati. Pritožba se izroča predsedniku komisije, ki je dolžan v roku 3 dni dostaviti jo predsedniku komisije II. stopnje.

Čl. 11. Komisija II. stopnje se ustanovi na sedežu apelacijskega sodišča v Ljubljani.

V komisijo II. stopnje pridejo: 1. Predsednik apelacijskega sodišča ali apelacijski sodnik, katerega odredi predsednik, kot predsednik. 2. En član, katerega odredi ban. 3. En član, katerega odredi banski svet. Za čas do 31. marca 1937 imenuje tega člana ban.

Odredbe čl. 7, odst. 2, 3 in 4 ter čl. 8 in 9 se bodo uporabljale primerno.

Komisija II. stopnje mora skleniti sklep v roku 8 dni.

Čl. 12. Prošnji za prenos pravice lastništva ali za vpis pravice zakupa nepremičnin na podlagi pravnega posla, za katerega je potrebna odobritev komisije, se mora priložiti odpravek odloka komisije. Če ta odpravek ni priložen, bo prošnja zavrnjena.

Čl. 13. Pri pridobivanju lastništva nepremičnin po izvršenem postopku, bo izvršna oblast, preden odloči o prisojanju, dostavila ves predmet komisiji (čl. 7), da sklene odlok po predpisih te uredbe. Če komisija odbije odobritev, bo izvršna oblast vzkratila prisojo.

Čl. 14. V kolikor s to uredbo ni drugače določeno, veljajo za delo komisije smiselno predpisi zakona o sodnem nepravdnem postopku.

Čl. 15. V postopku po tej uredbi, pa z izjemo postopka pred rednimi sodišči, za vloge, zapisnike, priloge kakor tudi za uradne odpravke se ne plača nobena taksa.

Čl. 16. Poleg predpisov te uredbe, določenih za področje apelacijskega sodišča v Ljubljani, veljajo za tuje državljane za področje vse države razen onih, navedenih v čl. 35 točka 1, odst. 6 fin. zakona za 1936-37, veljajo tudi še odredbe čl. 35, točka 1, odst. 2, 3, 4 in 5 fin. zakona za 1936-37.

Čl. 17. Omejitve, določene s čl. 1—16 te uredbe veljajo tudi za one pravne posle, glede katerih je bil do dne uveljavljenja te uredbe podan pri sodišču predlog za prenos pravic lastništva ali za vpis pravic zakupa nepremičnin.

Čl. 18. Kdor z netočnimi ali nepopolnimi podatki izigra ali skuša izigrati predpise te uredbe, bo kaznovan z zaporom do 30 dni ali denarno kaznijo do 1500 din. — Kazni izreka upravna oblast I. stopnje.

Čl. 19. Uredba dobi obvezno moč z dnem objave v «Službenih novinah».

•

Ker je bila uredba v «Službenih novinah» objavljena 8. septembra, je od tega dne veljavna. Ta uredba je izredne važnosti za nepremičninsko kupčijo pri nas in ima zlasti namen ohraniti zemljo, na kateri živi že stoletja, našemu kmetu. Uredba pa je tudi važna, ker obsega področja vseh sodišč v območju do 50 km od naše meje, kjer veljajo za nakup nepremičnin po inozemcih še posebni predpisi. Uredba ne obsega področij naslednjih okrajnih sodišč, ki meje na savsko banovino: Metlika, Črnomelj, Žužemberk, Novo mesto, Mokronog, Trebnje, Višnja gora, Litija, Kostanjevica, Sevnica, Brežice, Radeče, Krško, Šmarje pri Jelšah in Kozje.

Trgovinska pogajanja z Italijo

Agencija »Jugoslovanski kurir« poroča, da bo naša delegacija v Rimu predložila ureditev našega izvoza v Italijo v naslednjem četrtletju v višini 21.75 milij. lir, isto vrednost pa se obvežemo tudi uvoziti iz Italije. Prvotni italijanski predlog je bil za izmenjavo na podlagi razmerja 2 : 3 v korist Italije, dočim je naš predlog 1 : 1. V absolutnih številkah povedano, je Italija predlagala nakup pri nas za 14.5 milij. lir, in italijanski izvoz k nam 21.75 milij. lir.

Po našem predlogu naj bi Italija od nas kupila gradbenega lesa za 13.8 (namesto prvotnih italijanskih predlogov v znesku 9.2) milij. lir, perutnine za 1.3 (1.0), jajc za 0.832 (0.5), svežih rib za 0.42 (0.344), soljenih rib zaz 0.166 (0.15), drv za 0.65 (0.485) milij. lir. Tudi naj bi se povečal nakup premoga od 0.073 na 0.109 milij. lir.

Italija je nadalje predlagala, da bi kupila 2500 glav goveje živine za 2.5 milij. lir, kar je bilo tudi sprejeto. Ostalega blaga hoče kupiti Italija za 206.500 lir)naš predlog je 1.794.000 lir za tri mesece). Naša država ne zahteva, da Italija od nas kupi koruzo, pšenico ali konopljo, gre pa za naslednje predmete: zdravilne rastline, češplje, oglje, suhe gobe, fižol itd.

Posebno vprašanje pa tvori mobilizacija našega kliriškega salda. Točna številka ni znana. Do sankcij je bilo v Italiji vplačanih okoli 150 milij. din, koliko je bilo plačano za časa sankcij, ni znano. Računa se, da je plačano okoli 100 milij. din, torej bi naše terjatve znašale 250 milij. din. Ta saldo bi se izravnal s posebnimi naročili, da ne bi obremenjeval naše trgovine z Italijo. Če bi ta naročila izvršila država, potem bi se moral najti način, da se kreditira vsota 250 milij. din na 4 do 5 let.

———

Jugoslovanski les. Pod tem naslovom prinaša «Berliner Tagblatt» v svojem gospodarskem delu z dne 8. septembra članek o važnosti izvoza našega lesa v Italijo in o sedanjih pogajanjih z Italijo. Ta so zelo važna, ker naši državi ni uspelo najti v zameno za italijanski trg nova tržišča.

Naša produkcija in poraba cementa

Statistični letopis Zveze narodov za 1935-1936 prinaša tudi podatke o naši produkciji cementa od leta 1926. Ker se ta statistika drugje ne objavlja, zato jo navajamo v naslednjem, primerjajoč jo s svetovno produkcijo cementa (v tisočih ton):

	produkcija		izvoz	domača
	svetovna	naša		poraba
1926	62.000	592	320	272
1927	67.450	656	317	339
1928	71.780	800	374	426
1929	75.500	874	460	414
1930	71.840	860	417	433
1931	62.050	893	418	475
1932	49.040	665	311	354
1933	47.600	650	358	292
1934	56.900	682	421	261
1935	—	785	472	313

Naša produkcija je naraščala vse do leta 1931 z edino izjemo leta 1930, ko je padla v primeri s prejšnjim letom. Najnižja točka naše gradbene delavnosti je bila dosežena leta 1933, od tedaj naprej pa produkcija zopet narašča. Od 1931 do 1934 je naša produkcija cementa padla v veliko večjem obsegu kot svetovna produkcija, saj se je zmanjšala za 23.6%, svetovna produkcija pa samo za 8.3%. To pomeni, da so pri nas veliko večje ovire gradbeni delavnosti kot v drugih državah.

*

Kmečki dolgovi pri zadrugah znašajo po poročilih iz Belgrada 1.900 milij. din, torej približno ravno toliko kot pri bankah, terjatve zasebnikov pa cenijo na 2 milijardi din.

Državne finance v juliju. V mesecu juliju so znašali državni izdatki 799.8 milij., od tega efektivno 757.6, neizplačane obveznosti pa 42.2 milij. din. Dohodki so znašali v juliju 777.7 milij. din. V prvih 4 mesecih proračunskega leta 1936-1937, t. j. od 1. aprila do 31. julija, so znašali državni dohodki 3.0005 milij. din (87% proračuna), izdatki pa 2.607.6 milij., poleg tega pa je bilo še neizplačanih obveznosti za 72.5 milij. din, torej skupno 2.680.1 milij. ali 75.7% proračuna.

Radensko kopališče
SLATINA RADENCI
september Din 1400·- } za 20 dni
oktober Din 1200·- }
Vse uračunano: stanovanje, (soba po svobodnem izbiranju), brana, 2 zdravniška pregleda, kopanje, pitje vode, vse takse in napitnine, Röntgen, temeljita analiza seči.
Direkten vagon Ljubljana-Slatina Radenci brez prestopa.

Teden velesejma
in pa dnevnika
„Slovenec“ in
„Slovenski dom“
Vam nudijo najugodnejšo priliko, da seznanite svoje odjemalce z novim blagom in nizkimi cenami.
Naročite oglas pravočasno
Telefon št. 29-92

Konkurzi in poravnave v avgustu. Po statistiki Društva industrijcev in veletrgovcev v Ljubljani, je bilo v avgustu v vsej državi razglašenih 12 konkurzov (julija 17) in 9 (julija 11) poravnav. Lani avgusta je bilo 12 konkurzov in 8 poravnav.

Poravnalno postopanje je razglašeno o imovini Kosca Tomaža, trgovca z mešanim blagom v Ormožu; narok za sklepanje poravnave 7. oktobra, terjatve je prijaviti do 1. oktobra.

Potrjena poravnava. Müller Teodor, trgovec z mešanim blagom na Muti ob Dravi za 50% v 15 mesečnih obrokih.

Dohodki kinematografov. Lani je bilo v vsej državi prodanih za 120,000.000 din kinematografskih vstopnic. Od tega je dobila država 21 milij., banovine in občine 18.9, filmski zavodi in podjetja 36 milij. din, kinematografi sami pa 44.1 milij. din.

Izvoz češke pšenice za poskus. Češkoslovaška žitna družba je sklenila letos poslati na mednarodna tržišča za poskus 100 vagonov pšenice, da vidi, kakšne cene se dajo doseči za češko blago na trgih v Angliji in v Rotterdamu.

Borza

Dne 9. septembra 1936.

Švicarski frank in goldinar popuščata.

Danes beleži cela vrsta prostih deviz na curiški borzi dvig, kar je nadaljevanje včerajšnjih čvrstih tečajev. Nasprotno pa je v primeri z včeraj popustil holandski goldinar.

V zasebnem kliringu je na ljubljanski borzi avstrijski šiling popustil na 8.44—8.54, na zagrebški borzi pa celo na 8.42—8.52, na belgrajski pa na 8.46—8.56. Grški boni so beležili v Zagrebu 30 denar, v Belgradu 30.25 denar.

Angleški funt je ostal skoraj neizpremenjen ter je beležil na ljubljanski borzi 234 denar, na zagrebški in belgrajski pa 233.20—234.80.

Nemški čeki so se v Ljubljani učvrstili na 13.36—13.56, na zagrebški borzi na 13.26—13.46, za konec oktobra so beležili 13.15—13.35, na belgrajski borzi pa so beležili 13.3335—13.5335.

Italijansko liro so nudili v Belgradu po 3.19.

Denar

Ljubljana. — Tečaji s primom.

Amsterdam 100 hol. gold. . . .	2959.58—2974.18
Berlin 100 mark	1755.63—1769.50
Bruselj 100 belg	738.82— 743.88
Curih 100 frankov	1424.22—1431.29
London 1 funt	220.76— 222.81
Newyork 100 dol.	4340.37—4376.68
Pariz 100 frankov	288.10— 289.54
Praga 100 kron	180.76— 181.86

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 854.411 din.

Curih. Belgrad 7, Pariz 20.24, London 15.555, Newyork 307.36, Bruselj 51.95, Milan 24.175, Amsterdam 207.90, Berlin 123.45, Dunaj 56.70, Stockholm 80.20, Oslo 78.15, Kopenhagen 69.45, Praga 12.70, Varšava 57.90, Budimpešta 60, Atene 2.90, Carigrad 2.45, Bukarešta 2.50, Helsingfors 6.85, Buenos Aires 0.875.

Vrednostni papirji

Zagreb. *Državni papirji:* 7% inv. pos. 82.50 den., begl. obv. 69—70.50, 8% Bler. pos. 83.50—85, 7% Bler. pos. 73—75 (75), 7% pos. DHB 83.50—85. *Delnice:* Priv. agr. banka 235—236, Trboveljska 135—137 (135), Osj. sladk. tov. 120 den.

Belgrad. *Državni papirji:* 7% inv. pos. 85 bl., agrarji 48.50 bl., voj. škoda promptna 366—367, begl. obv. 68.85—69 (69); 67.75—68.25, 8% Bler. pos. 85 bl., 7% Bler. pos. 74—74.50 (74.50). — *Delnice:* Nar. banka 6250 den., Priv. agr. banka 237—238 (237.50, 237).

Ljubljana. 7% inv. pos. 82—83, agrarji 47.50—48.50, vojna škoda promptna 362—365, begl. obv. 67—69, 8% Bler. pos. 82.50—83.50, 7% Bler. pos. 73.50—74.50, 7% pos. DHB 86—87.

Zitni trg

Novi Sad. *Pšenica* v prostem borznem prometu: bč. ladja Tisa 78 kg 2% 133.50—184, bč., ban. ladja Donava 78 kg 2% 130.50—131, srem. ladja Donava 78 kg 2% 129—131, srem. ladja Sava 78 kg 129—130. Prizadove cene so neizpremenjene. — *Oves:* bč., srem., slav. 85—87.50. — Vse ostalo neizpr. Tendenca vzdržana. Promet srednji.

Kulturni obzornik

Gledališko pismo iz Belgrada

Gledališka sezona v Belgradu je odprta. Pregledojoči repertoar letošnje sezone v drami nam pade takoj v oči, da je gledališka uprava letos popolnoma prezla Slovence, kajti niti enega slovenskega dela ni na njem. Človek se temu prav zares čudi, da je šla uprava slepo preko nas, čeprav naše gledališče v Ljubljani včasih kar preveč gostoljubno odpira svoja vrata delom srbskih pisateljev. Pobaral sem gospode pri upravi in reklo se mi je, da je bilo govora o tem, da se vprizore Kreftovi »Celjski grofje«, Kranjčev »Direktor Čampa« in Cankarjevi »Hlapci«, vendar pa se je pozneje drugače ukrenilo Zdi se nam potrebno na tem mestu povdariti dejstvo, da belgrajsko narodno gledališče prav nič ne računa z nami Slovenci, kajti bi sicer se ne moglo zgoditi, da gre mimo neprimerno močnejših slovenskih del po šibkejša dela k tujim narodom. Brez dvoma je potrebno, da se v tem oziru tudi uprava našega slovenskega gledališča v Ljubljani nekoliko preusmeri, kajti med mnogimi deli srbskih pisateljev, katera so se vprizorila zadnji čas v Ljubljani, ni bilo najti umetniških razlogov za njih vprizoritev v toliki meri kot pa razlogov kulturnega zbližanja. To moramo povedati, da se ne bo mislilo, da Slovenci nismo kulturno zreli ljudje.

Med domačimi deli se nahajajo »Počalbari« od Antona Panoviča, »Opčinjeni kralj« od Todora Manojloviča, »Leda« (verjetno tudi »U Logoru«) od Krleža in najnovejša komedija »Do« (Doktor) od Branislava Nušiča Na programu se nahaja delo dveh mladih in do sedaj nepoznanih avtorjev D. Sekulovič in M. Jankovič »U oči gospe«. Dalje »Miklin ključ« od Bogdana S. Nikolajeviča. Podpisana je pogodba z Nikolajem T. Čuričem za vprizoritev njegovega dela Imotski Kadije«. J. Kulundjič je dal delo »Ivanka«. Med starejšimi srbskimi pisci so zastopani: Stevan Sremac (Ivkova Slava), Glišič (Dva cvancika), Veselinovič-Stanojevič (Potera), Sterija Popovič, (Zla žena), Bora Stankovič (Koštana), Nušič (Narodni poslanik) in Vojnovič (Gospodja sa Suncokretom.) V letošnji sezoni bo vprizorjeno tudi eno od najizobraženejših del bolgarske sodobne drame. Zdi se, da se bo uprava odločila za »Majstore« od Raca Stojanofa. Zelja belgrajskega in sofijskega gladališča je, da v Belgradu režira delo bolgarski režiser, dočim bi sofijsko gledališče vprizorilo »Gospoda Glembajeva« od Krleža v režiji Belgrada. Mem tujimi deli se nahajajo med drugimi: »Grob pod slavolokom« od Renala, »Fiston« od Birabeau-a, »Žena v polni moči« od Amiela, »Molitev za žive« od Jacques Devala. Dalje: »Aristokrat« od Pogodina, »Srečni zakon« od Trigerova. Starejši ruski pisatelji so zastopani po: Gogolu (Revizor), Dostojevski (Idiot), Ostrowski (Gozd). Sodobni češki pisatelj Verner pride s »Na santah dela« na prvo mesto. Schiller je zastopan z »Don Karlom«, Ibsen s »Petrom gintom«, Sheackerspeare s »Zimsko bajko«, E Zoo s »Senzacionalnim procesom« ter M. James s »Prvi pomladanski dnevi«.

V operi se bo dajalo: »Moč usode« od Verdija, »Svanda Durah« od Vabergeya, Deli Mekbet« od Šoštakoviča »Kavalir z rožo« od Straussa, »Lucija di Lamermur« od Donicencija in «Andrej Šenije« od Djordana. Balet bo nastopil v najkrajšem času z »Iz knjige bajk« od Čeha Martinoca. Poleg tega se študira tudi balet romunske kraljice Marije. Za letošnjo sezono se pripravlja tudi balet, ki se bo izvajal po bajki, katero je napisala N. V. kraljica Marija.

Uprava je mislila letos vprizoriti tudi nekaj otroških predstav, vendar o tem še ni nič sklenjenega. V letošnji sezoni sodelujejo poleg najstarejšega dirigenta g. Bregorška še sledeči Slovenci: v operi gdč. Anita Meze in g. Ciril Bratuš. Pri baletu pa sodelujeta gdč. Otilija Jezeršek in gosp. Eržen.

N—g.

IX. mednarodni gledališki kongres

Dunaj, začetkom septembra.

Tukaj se je začel 9. mednarodni gledališki kongres, ki ga vsako leto prireja Société universelle du Théâtre s sedežem v Parizu. Ustanovil jo je rajni genialni francoski režiser in teaterski teoretik Firmin Gémier, predseduje ji Jules Romains, ki se pa sam nahaja na potovanju okoli sveta in ga nadomešča na kongresu podpredsednik Henry Clerc. Začetna svečanost se je vršila v dvorani znanstvene akademije v navzočnosti kanclerja Schuschnigga. Otvoril je kongres avstrijski prosvetni minister dr. Pernter. Zborovanja in svečanosti vodi predsednik pripravljalnega odbora vladni svetnik Herterich. Na kongresu je zastopanih 20 držav s približno 200 delegati in udeleženci. Iz Jugoslavije so na kongresu dr. Branko Gavella, iz Belgrada pa gg. Kulundžič in Žukov. Zagreb ni zastopan, podpisani pa kot edini Slovenec zastopa Zvezo ljudskih odrov pri Prosvetni zvezi.

Kongres je vsaj po zamisli tak, da bi naj posamezne države podajale poročila o teatrskem življenju v letu 1935-1936. Ko pa gledam spored, vidim, da poročajo in bodo poročali samo Avstrija, Francija in Madžarska. Prav izjemoma, se zdi, poročata še Holandska in Romunija. Zlasti madžarska delegacija in udeležba je zelo vidna in hrupna. Gostujejo v »Deutsches Volksteater« s Hallayevo igro »Zaklad Roninov« in prirejajo za udeležence izlet na Madžarsko. Pri prvem včerajšnjem zborovanju o dramatski umetnosti so n. pr. Madžari podali kilometrsko naštevanje lanskega budimpeštanskega repertoarja (romunsko poročilo ni bilo dosti boljše). Res zanimivo in jedrnato je bilo poročilo dr. Schregvogla za Avstrijo, izredno temperamentno je poročal za Francijo pisatelj Lenormand. S tem pa so bila poročila za programski del o dramatski umetnosti izčrpana, kar je vsekakor čudno. Po sporedu niso predvidna poročila niti iz Italije, niti iz Nemčije, niti iz Rusije, da naštejem samo te dežele, ki bi imele res kaj poročati.

Kongres bo obravnaval še režijo, opero in opereto, kritiko, inscenacijo, film, radio, ljudski oder, ljudske slavnosti, strokovna vprašanja poklicnih igralcev. Vsak večer je slavnostna predstava. Tako je bila v državni operi Wolf-Ferrarijeva opera »Štirje grobijani«. Italijani gostujejo pod Pirandellovim vodstvom z njegovo igro »Questa sera si recita a soggetto«. V Burgtheatru bodo dali Grillparzarjev »Das Goldene Vlies«. Francozi gostujejo (Comédie Francaise) z Marivanijev'm »Le jeu de l'amour et du hazaod«, in Vildracovim »Le Pélérin«, tudi Madžari bodo postavili svojo skupino. Obenem je otvoritev čudovito prirejene in aranžirane mednarodne teatrske razstave, ki je sama vredna obiskov in potovanjana Dunaj.

Niko Kuret.

*

Pesnik Nikola Šop je izdal v Belgradu v srbohrvaškem prevodu biografije latinskega biografa Suetonija z naslovom »Dvanaest cesarjev«. Drugače znan pesnik med najmlajšimi je namreč tudi sijajen latinec. Študiral je na travniški gimnaziji v Bosni. — T. P.

Dežela bolečin in gorja

Čim delj trajajo boji v Španiji, tem več je ugank, ki nam jih zastavlja ta dežela. Bitke za Irun, ki jih je bilo vendar moči iz Hendayea z daljnogledom opazovati, so bile polne takih grozovitosti, ki jih človek ne bi prisodil niti Španiji, čeprav so bili ondi politični boji zmeraj eno samo besno sovraštvo. Soglasno javljajo vsa poročila, da so hiše zažgali nalašč in da so važna poslopja nalašč z dinamitom razstrelili.

PODOBA PREJŠNJIH DNI.

Takih podob pa kar ne moremo spojiti z onimi, ki jih poznamo iz Španije v mirnih časih. Kraji, ki se njih imena zdaj tolikanj imenujejo, ko Malaga, Toledo, Irun, San Sebastian, Granada, so bili resnična zatočišča miru in pokoja. San Sebastian je bilo letovišče višjih slojev iz Španije ko tudi iz Francije. Malaga je bila zmeraj mirno in miroljubno mesto, v Toledo in Seviljo pa je prihajalo vedno največ tujcev. V Seviljo so prihajali vsi oni, ki so se hoteli pobliže seznaniti z andaluškim življenjem. Toledo pa je bil raj prijateljev umetnosti. V bojih za Alcazar (v Toledu), so močno poškodovali to mogočno štirikotno poslopje, ki se dviga visoko nad mestom in ki daje mestu, bolj ko katedrala, posebno značilno podobo. Ker je bilo v poslednjih stoletjih že večkrat prezidano in ker ima orjaške zidove, ki kljubujejo celo sedanjim izstrelkom, je pričakovati, da Alcazar ni imel toliko škode, kolikor bi je bilo, če bi rdeča tolpa začela streljati na katedralo, ki je pač najlepša v Španiji. Madrid bržkone ni še tako poškodovan, ker ondi še ni takih bojev.

Spominjamo ne nekega lepega dne v maju 1925, ko se je ob enajstih dopoldne premenjala straža. Grad, ki je pač najbolj izrazita in najbolj skladna stavba v Madridu, ki je bolj mesto novejših zgradb, stoji veličastno pred nami. Na velikem dvorišču vrvi živo življenje: nova straža prihaja. Razvija se prizor, ki ni le očarljiva slika paradnega izvežbanja španske armade, marveč more človek na njej presojati ves vojaški ustroj španskih čet. Spočetka se ne moreš sprijazniti s prav počasnim in izrazito slavnostnim korakom paradnih čet. Toda vojaštvo samo je dobro. Moštvo je srednjih postav, nežnih udov, toda gibčno. Uniforma je ko vlita na telesih. Huzarji so odlično opremljeni. Svetlomodra barva jopičev se blešči v soncu. Medtem, ko se straža izmenjava precej v ceremonijah, pa izvrstno igra godba pehote. Zvoki odmevajo po širokem, z mnogimi ljudmi obkroženem prostoru in se širijo v sosednje ulice, odkoder neprestano prihajajo gledalci. Vsi pozdravijo razvito zastavo. Ljudstvo radostno sledi temu prizoru.

Bilo je...

Tedaj je bila še monarhija, tedaj je vladal še general Primo de Rivera. Prav nič ni treba zdvajati o tem, da so bili Španci prav zadovoljni s to diktaturo in je bilo le nekaj častihlepnežev, ki so izpodjedali to vlado. Parlament se ni mogel oglašati, a večini ljudstva je bilo tako všeč in si je to želela. Le nekaj nezaposlenih politikov se je vznemirjalo in ti so polagoma pripravljali tla, ki na njih stoji Španija v teh dneh.

PODOBA GORJA.

Sleherni pozna položaj teh dni. Vsak dan in vsako uro prihajajo vesti groze in okrutnosti. V Escorialu so umorili 114 avguštincev, ki so jih imeli ondi šest tednov zaprte. Iz hvaležnosti za dobro vzgojo, ki jo je ondi prejel, je predsednik Azana obljubil tem avguštincem, da se jim ne bo ničesar zgodilo, dokler bo njegova beseda še kaj zalegla. Toda gospod Azana nima nobene besede več, sicer bi bil mogel preprečiti te nove zločine.

Montserrat.

Dalje poročajo, da so rdeči miličniki v romarski cerkvi na Montserratu vse razrušili, karkoli kaj spominja na vero. Razumemo bistvo takšnega strahotnega dejanja: v Španiji hočejo zatreti vsakršen spomin na vero, da bi deželo pripravili za sprejem komunizma. Marksisti se dobro zavedajo, da je vera v srcu ljudstva, ki še ni okuženo marsistično, trdo in globoko ustaljena. Zato morajo pač najprej porušiti ta trdni temelj, da bodo mogli na njegovo mesto postaviti boljševistično mišljenje. Zavedajo se, da je verni človek tisti človek, ki zna slušati, ki spoštuje lastnino, ki spoštuje zakone, ki more le na njih obstajati človeštvo.

Komunisti pa hočejo omajati postave in razbiti table postav. Hočejo izbrisati sleherni spomin na Kristusa. Hočejo cerkve —ali porušiti ali pa jih oskruniti, da bi nihče več ne mogel niti misliti na to, da bi se še kdaj zateke v te prostore v svojih skrbeh in s plamenom vere v srcu.

In samo zato skrunijo samostan na Montserratu.

E'crasez l'infame! Pogini, nesramnica!

Visoko zgoraj na hribu, ki je poln bajk in legend, ki ne pripada le Španiji, marveč je last vsega sveta, se dviga samostan, ki ga je zlasti vzljubilo špansko ženstvo. Na dvorišču samostana, pred vrati romarske cerkve, stoji prekrasen steber z Marijinim kipom. V cerkvi pa, ki je vsa v skrivnostnem polmraku, molijo španske žene in prosijo. Mater božjo, da bi jim naklonila blagoslov otrok.

Iz vse Španije in iz francoskega juga prihaja na tisoče žena. Mnogo pretresljivih poročil imamo, kako je bila njih molitev uslišana. Ta romarska cerkev je tako rekoč jedro verskega življenja v deželi. In vprav ta kraj tolažbe, pobožnega duha hočejo uničiti, hočejo izbrisati spomine nanj in to delajo, da bi uničili tudi vero ljudstva.

Kakor so svetišča božjih potov, kamor prihajajo ljudstva v svojih skrbeh in nadlogah, že od nekdaj tisti kraji, kjer se izraža vera, ki premika hribe, tedaj je še posebej cerkev na Montserratu tisto pozorišče, kjer se razvijajo nepozabni prizori. So določeni dnevi v letu, ko je cerkev natrpana z vernimi ženami, ki klečijo pred božjo Materjo in po ure dolgo prebijejo v iskreni, v dno duše segajoči vdanosti pred Marijo. Take podobe miru in pokoja, popolne pozabe vsega pozemskega in najglobljе tišine so boljševizmu seveda nevarne. Zatorej: E'crasez l'infâme! Pogini, nesramnica!

Tole je bistvo boja rdečih v Španiji: **iztrebiti vero!** — Še nedavno je dejal neki rdeči vodja v Madridu, ko se je pogovarjal z nekim tujcem o pokončavanju verskih umetnin: «Zdaj lahko v eni uri več storimo, kakor bi sicer v dvajsetih letih.«

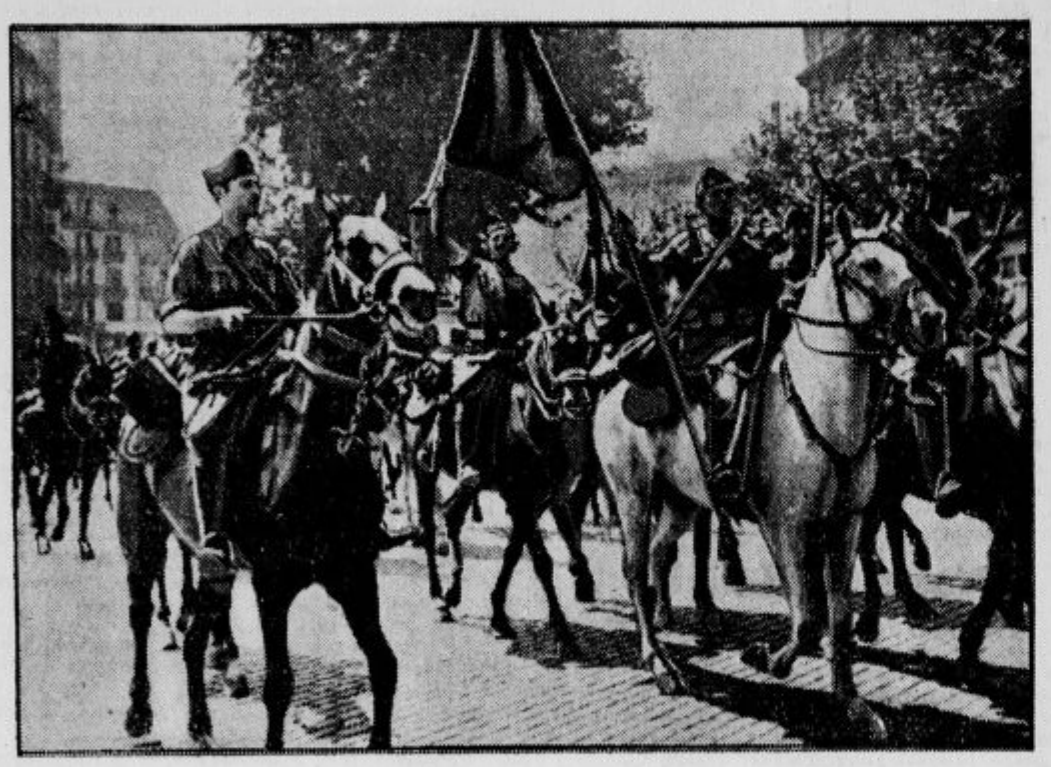

Rdeča konjenica se odpravlja na bojišče. Rdeča konjenica na barcelonskih cestah, preden je odšla pred Saragosso.

Gospa: »Da veste, Jože, jaz nimam rada dosti besed; če vam le namignem s prstom, pomeni: Pridite sem!«

Sluga: »Prav, gospa. A tudi jaz sem take vrste in če odkimam z glavo, pomeni: Ne pridem!«

Komunisti in komunistke, ki so nedavno povzročili nemire na ladji »Bremen«, preden se je odpeljala, v njujorškem pristanišču, pa so jih koj prijeli, si skrivajo obraz, da bi jih ne fotografirali.

Kitajska gostija

Neka kitajska večerja je trajala od 8 zvečer do 1 ponoči. Bilo je 16 raznih jedil. Časih jih je pa po 30 do 40! Kitajec pravi, da se more človek le tedaj prijetno pogovarjati, če jé, zato so take gostije kar neskončno dolge. Pri jedi pijejo segreto riževo vino. Poslednja jed se imenuje »jed za nasititi se«.

Bilo nas je 6 Kitajcev in 6 Evropcev. Kitajci jako priročno in elegantno jedo s paličicami in mi jih nismo mogli uporabljati in smo imeli kmalu nože in vilice v rokah. — Dve paličici vzamejo v desnico, ena paličica trdno stoji med palcem in kazalcem, druga pa se pregiba. Tudi na Kitajskem je težko lepo jesti in otroci se štiri leta učijo, preden znajo uporabljati paličice.

Kaj smo jedli? Pred krožnikom slehernega gosta je bil lonček kitajske omake. Narejena je iz fižola in kruha, ki je skoraj taka ko Maggi in jo dodajaš jedem, kakor hočeš. Tudi slani vkuhani orehi in marelice so na mizi v majhnih skodelicah.

Najprej smo dobili juho iz konzerviranih kitajskih školjk z jajcem. Juho jedo s porcelanastimi žlicami.

Nato je prišla na vrsto jegulja v kitajski omaki in praženi mandelji. — Jeguljo dajo v razbeljeno olje. Ko se barva spremeni, pridenejo kanec vina, nato omako, malo česna in vse to pražijo na milem ognju. Izvrstna jed! — Potem smo dobili pečeno govedino s trsovimi brstiči, zatem kokoš s kostanji in kitajsko omako.

Dalje je sledila vegetarijanska jed: mlad grah, gobe in cvetje neke rumene rože. Zatem posajeno jajce z gobami in zelenjavo in še cmoki iz svinjine s prav pikantno omako.

Tako smo dokončali prvi del gostije. Bilo je osem vrst jedil. V odmoru so pospravili mizo, postregli s cigaretami. Bal sem se, kako bom mogel pojesti še osmero jedil. Prejšnjih sem bil vzel preveč; Kitajci jemljejo le za spoznanje vsake jedi na krožnik.

Po odmoru smo dobili najprej sladko juho iz jajca, orehov in zelenjave. Tej je sledilo nekaj čudovitega: na presnem maslu pražene kitajske gobe, ki je vanje pomešano za spoznanje teletine in še manj kitajskih rakov. Dalje še telečji možgani, spečeni v jajčjem testu.

Nato je prišlo na mizo nekaj jako zanimivega, namreč tako zvana »liungčangova mešanica«. Ko je bil Liungčang nekoč v San Franciscu, bi bil rad po kitajsko jedel, a ni imel kitajskega kuharja s seboj. Poznali pa so ondi nekega kitajskega brivca, ki je bil znan, da ima dobro kuho. — Tega so poklicali. Vrgel je na tenko razrezano zelje, jetra in mlinček kuretine, čebulo, kitajsko omako in vino v lonec in nastala je jed, ki je bila Liungčanu posebno všeč, tako da jo je razširil po Kitajskem. Zares je prav odlična.

Potem smo dobili kitajski guljaž s kolerabo, ki je bila v vinu kuhana in pa dušen, kitajski kruh. Sledili so golobčki, vkuhani ko mezgá, zraven pa tenke rezine teletine, ki so jih prej pomočili v vrelo juho. To dajo skupaj v skodelici ko nekakšno žolico.

Dobili smo še nežno opražene ribe v vinski omaki. Slednjič pa »jed za nasititi se«. To so ko kifeljčki zaokrožene mesene pastetke v testu, kuhane v vodi. Mislim, da so bile izborne, a moj želodec ni mogel več presojati.

Pripomnil sem gospodarju, da je hudo toliko jesti. A ta je odvrnil: »Saj imamo čaj! Čaj vse popravi. Po težkih jedeh pijemo močnega, po lahkih — lahkega, zmeraj pa prav obilno.«

Čez nekaj mesecev sem povabil gostitelja, da bi mu postregel s kako prav našo, narodno jedjo. Dal sem mu skuhati čebulove cmoke. Kitajec jih je poskusil in vzkliknil: »Kakor kitajski!«

Nizozemska dobi novo letališče. V prisotnosti raznih inozemskih letalcev, so slovesno otvorili nizozemsko letališče Ypenburg.

»Zato sem se poročil s to svojo ženo, ker je bila čisto drugačna ko druge.«

»Kako pa je bila drugačna?«

»Edino ona me je hotela za moža.«

Če hočete vedeti

Na Češkoslovaškem že nekaj časa preizkušajo, da bi s snovjo stolčenega stekla tlakovali ceste.

Po grških podatkih iz davnih časov vemo, da je flavta (piščalka) prvo glasbilo sveta.

2500 milijonov ljudi bi moralo delati, če bi hoteli opraviti isto delo, ki ga izvršijo vsi parni stroji svetá.

Datljeva palma ima toliko dateljev, da tehtajo skupaj 300 kg.

Prvi strelovod so imeli v Nemčiji l. 1779 na Jakobovem stolpu v Hamburgu.

Do tri ne zna šteti pleme Botokundov. Poznajo le število »mokenam«, to je 1, in »muhu«, kar pomeni v e l i k o.

Prve novce je dal bajé kovati kralj Fajdon iz Argosa, leta 700 pred Kristusom.

Quetta - mesto potresov

Sven Hedin je nekoč dejal, da je Beludžistan »pekel v puščavi«. Sonce neznosno vroče pripeka na skalnato ozemlje. Redko kje je najti kak studenec in če ga najdeš, dobiš iz 9—12 m globočine sam krop 23 ali 25 stopinj. Karavane imajo naprave, da morejo iz močvirnatih globin, ki jih je nekaj na vsakih 20 do 30 milj, dobiti pitno vodo. Ozračje je tako suho, da kamele, ki spotoma poginejo, niti ne segnijejo, marveč se osušijo in postanejo mumije. Polagoma pa pustinjski veter ogloda trupla in te bele kosti ostanejo v pesku.

Beludžistan je puščava in Angleži so veseli, da je njihova Indija na severozahodu tako nerodovitna in ima morilsko podnebje. Že pred 20 leti so se Angleži spričkali z Rusi radi ondotnih kolonij. In tedaj in zdaj je bila Anglija srečna, da leži med Indijo in med Iranom in Afganistanom vprav ta divjina, kjer bi sleherna armada obtičala.

V puščavi potres ne more dosti škoditi. Toda Beludžistan ni takšna neobljudena puščava, kakor Sahara. Skoraj 800.000 ljudi biva ondi na ozemlju, ki je skoraj takšno ko Jugoslavija. Ti ljudje se bavijo z živinorejo, so pastirji in tudi roparji in v nekaterih delih dežele je celo nekaj polja. Edina večja naselišča, edino bogastvo te bedne dežele je potres leta 1931 in 1935 močno poškodoval. Predvsem je trpelo mesto Quetta na severu, ki je Sven Hedin dejal o njem, da je ko paradiž spričo vseh onih peščenih gričev, pustinj, žgočih pečin, koničastih granitnih stožcev, divje, razburkane prirode, kakršno je drugod po teh krajih. Quetta, utrjeno mesto, leži 1700 m nad morjem in ima še precej znosno ozračje. V Quetti so bili lepi vrtovi, krasne vile in trgovine. V tem paradižu je potres strahotno divjal. Leta 1935 je bila Quetta popolnoma porušena. V vsej deželi je umrlo radi potresa 30.000 ljudi. Vendar, ker je človek navezan na lastno grudo, so Quetto iznova pozidali na istem mestu ko prej, a hiše bodo drugače sestavljene, da bodo radi potresne nevarnosti bolj prožne. Quetta je torišče za obrambo Zahodne Indije. Novo mesto bo stalo o milijonov funtov šterlingov.

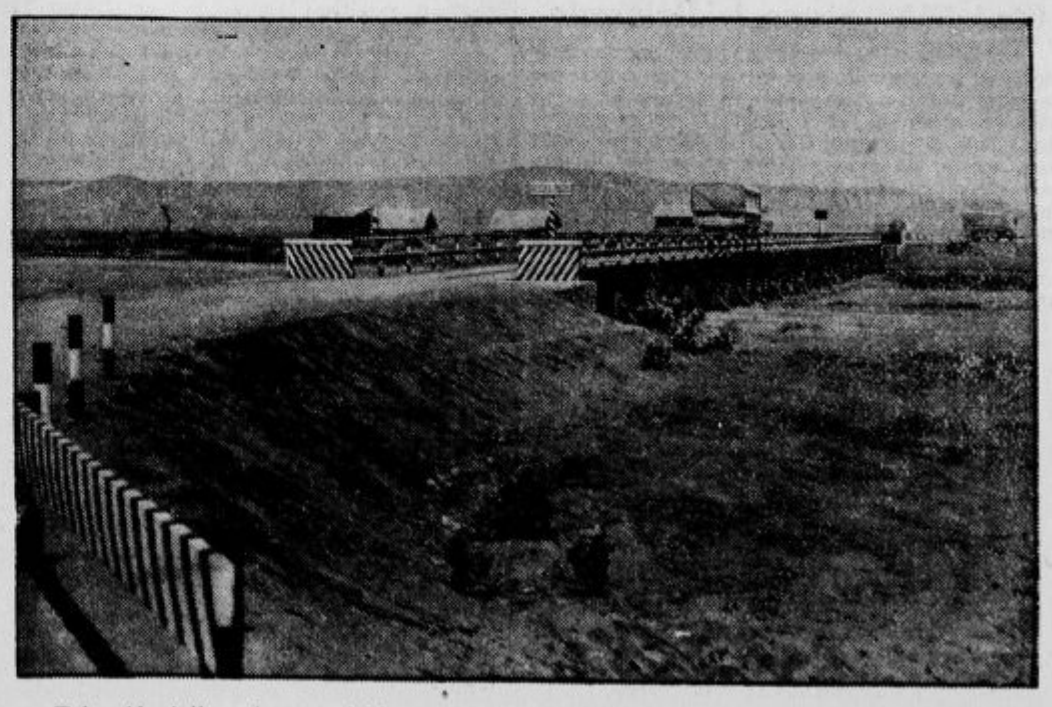

Tako Abesinija polagoma dobiva pota, ceste in mostove, česar ji je tako primanjkovalo.

Maribor

☐ **Izpremememba pri okrajni hranilnici v Sl. Bistrici.** Na splošno zadovoljstvo prebivalstva je bila razrešena dosedanja uprava okrajne hranilnice v Slovenski Bistrici. Za gerenta je bil imenovan zdravnik dr. Jernej Černe.

☐ **Srebrni poročni jubilej** obhajata v krogu svojih 4 otrok g. Visočnik Mihael, višji sodni oficijal pri predsedstvu okrožnega sodišča v Mariboru in njegova blaga gospa soproga Elizabeta. Na mnogo let!

☐ **Dvoboj lahkoatletinj.** V Mariboru imata samo SK Maraton in SK Rapid damski športni sekciji, ki gojita lahko atletiko. V nedeljo so obe sekciji srečata v prijateljskem dvoboju. Prireditev se vrši na Maratonovem igrišču na Livadi ob pol 10 dopoldne ter opozarjamo na njo vse prijatelje športa.

☐ **Katoliška mladina** je na Marijin praznik 8. septembra priredila proslavo za rojstni dan kralja Petra II. s primernim pozdravom, deklamacijami, s petjem in z Zakrajškovo igro »Pri kapelici«. Občinstvo je dvorano napolnilo do zadnjega kotička, kar je dobro znamenje za nanovo oživljeno in prenovljeno Katoliško mladino frančiškanske prosvete. Z izredno uspelimi deklamacijami in za razmere dovršenim igranjem je pokazal dramatski odsek mnogo lepih zmožnosti in vzbuja nade, da bo v svoji novi dobi na novem življenju hodil pota globljih mladostnih in katoliških prosvetnih delavcev. Za bodočnost snuje Katoliška mladina pester načrt kulturnih, socijalnih, gospodarskih in skioptičnih predavanj in lepih iger, kar pa bo mogla v polni meri le, če jo bo občinstvo v mladostnih težnjih podpiralo. Katoliška mladina frančiškanske prosvete ima redne sestanke vsak četrtek, ob pol 20 v Mladinskem domu v Cvetlični ulici št. 28.

☐ **Smrtna kosa.** V splošni bolnišnici sta umrla 21-služkinja Bogomila Petelinšek in 66-letni vpokojeni kretnik drž. železnic Pavel Bevardi. Naj počivata v miru!

Ptujska gora

Slovesna blagoslovitev tukajšnjega novega gasilskega doma se bo vršila v nedeljo, dne 13. septembra ob 2 popoldne. Po končanih slovesnih cerkvenih obredih bo veselica na trgu ter v prostorih tovariša predsednika g. Mesariča. — Tovariši pridite, ob prvi priliki vam obisk vrnemo.

Naznanila

Ljubljana

1 *Nočno službo imajo lekarne:* mr. Suhnik, Marijin trg 5; mr. Kuralt, Gosposvetska cesta 10; mr. Bohinec ded., Rimska cesta 31.

1 *Državni konservatorij v Ljubljani* opozarja na vrstni red sprejemnih izpitov. Danes ob pol 10 je v sobi št. 20 sprejemni izpit iz solopetja, ob 10 pismeni izpit iz harmonije, popoldne ob tri četrt na 4 ustni izpit iz harmonije, ob pol 5 popoldne je ravnotam sprejemni izpit iz violine. Jutri v petek, 11. t. m. ob 9 pa začne sprejemni izpiti iz klavirja, popoldne ob 4 je sprejemni izpit iz orgel, ob 5 pa za čelo in kontrabas. V soboto, 12. t. m. ob 4 popoldne so sprejemni izpiti za klarinet, rog, in trobento. Razdeljitev urnika je v ponedeljek dne 14. t. m. od 15 dalje v Hubadovi dvorani. V torek, 15. t. m. začne redni pouk. Vpisuje pisarna konservatorija v dopoldanskih urah.

1 *Belokranjski dan v Ljubljani.* Na praznik dne 8. t. m. je bila v Črnomlju in Metliki generalna skušnja za nastop Črnomaljcev in Metličanov na Belokranjskem dnevu v Ljubljani v nedeljo, dne 13. t. m. pop. ob 15 na letnem telovadišču ljubljanskega Sokola v Tivoliju. Skušnja v obeh mestih je pokazala, da so se naši Belokranjci za svoj nedeljski nastop z veliko ljubeznijo in vestnostjo pripravljali tako, da moremo reči, da so odlično pripravljeni. Vse plese odnosno narodne igre in običaje spremlja petje izvajalcev.. V tem se nastop Belokranjcev bistveno razlikuje od drugih slovanskih plesov, ki se vršijo večinoma ob spremljevanju godbe. Naši Črnomaljci in Metličani nam bodo zapeli svoje melodije na pristno naroden način, tako tako kakor jih prepeva preprosti narod, ko pleše svoje igre in kaše svoje običaje. Videli bomo Zelenega Jurija, ki ga pripelje v deželo mladina, dalje Črnomaljsko kolo, izrazito Metliško kolo, Most, Robčici, Rešeta, Petelinji boj in Turn. Predprodaja vstopnic v knjigarni Glasbene Matice. Sedeži po 8, 10 in 12 Din, stojišča po 5 Din, dijaška po 3 Din.

Poizvedovanja

Izgubila se je otročja jopica iz Stožic mimo smodnišnice po polju do mestnih hiš za Topniško vojašnico. Prosi se najditelja, naj jo odda: Mestne hiše, Topniška ulica št. 17, prva vrata.

Za prodajo

nove svetilke za obsevanje z zelo velikim učinkom ultravioletnih, infrardečih in toplotnih žarkov (nižinsko obsevanje)

se iščejo rajonski zastopniki

Zaradi velikega učinka zdravljenja s to svetilko in njenih ugodnih cen je omogočen nakup vsakomur in zaradi tega izredno velika možnost prodaje. Ponudbe na „INTERREKLAM" d. d. Zagreb, Masarykova c. 28 pod štev. 10/A-21.

Sport

Sportni dnevi SK Planine

I. Lahkoatletika.

Teki:

a) **100 m jun. finale:** 1. Vukšinič (Elan, Novo mesto) 12,1; 2. Potokar (Jugoslavija, Celje) 12,2; 3. Klinar Janko (Gorenjec) 12,3.

b) **60 m finale juniorke:** 1. Halik (Jadran) 9,1; 2. Mazovec (Planina) 9,4; 3. Čadež (Planina) 9,6.

c) **1000 m juniorji:** 1. Kotnik Jože (Ilirija) 2:44; 2. Košir Zmago (Planina 2:50,6; 3. Nabernik (Primorje) 2:57,8.

1500 m seniorji: 1. Grmovšek (Maraton) 4:38; 2. Pučko (Dob) 5:15,2; 3. Jenko (Ilirija) 5:16,3.

60 m seniorke: 1. Bernik (Ilirija) 8,8 sek.; 2. Pregelj (Planina) 9,2 sek.; 3. Rasperger (Planina) 10,0 sek.

Štafeta 4×60 m seniorke in juniorke: 1. Planina seniorke (Rasperger, Kocjan Dari, Pregelj, Kocjan) 38,3; 2. Planina I. jun. 39,2; 3. Planina II jun. diskvalificirane radi prestopa.

Štafeta 4×100 m: 1. skupina juniorji: 1. Primorje 49,4; 2. Maraton (Maribor) 52,2; 3. Gorenjec 53,2.

2. skupina mešana: 1. Planina jun. 50 sek.; 2. Ilirija sen. 51,2 sek.; 3. Ilirija jun.

Štafeta 400+300+200+100 m: 1. Ilirija jun. 2:19,9; 2. Ilirija sen. 2:21,3; 3. Maraton (Maribor) 2:25,1.

II. Table tenis turnir.

V okviru proslave športnega kluba »SK Planine« se je vršil tudi turnir v table tenisu.

Prijavilo se je rekordno število tekmovalcev — 28 moških in 8 žensk, kar priča, da je ta šport med mladino priljubljen.

Igralo se je po kup sistemu, t. j. da premaganec izpade iz nadaljnjega tekmovanja, vendar ima pravico igrati v tolažilnem tekmovanju.

Nekatere igre so bile prav lepe, posebno pa sta se odlikovala člana SK Korotana Dolinar Željko in Mlinar. Med poslednjima se je razvila prav dramatična borba. Med ženskami pa sta prednjačili Božič Milena in Marinko Ana.

V doublu so nastopili 4 pari. Tudi tu sta zmagala Dolinar Ž. — Mlinar nad klubskima tovarišema.

Vodja Turnirja je bil Perharič Janez. Turnir je iztekel v najlepšem redu.

Single moški: 1. Dolinar Željko, 2. Mlinar, 3. Dolinar Boris.

Single moški — tolažilne: 1. Kocmur Alojz, 2. Perharič Janez, 3. Šalehar Nano.

Double moški: 1. Dolinar Ž. — Mlinar, 2. Dolinar B. — Ulčar, 3. Koch — Močan.

Single dame: 1. Božič Milena, 2. Marinko Ana, 3. Bednař.

Single dame — tolažilne: 1. Jeločnik, 2. Bahar, 3. Marinko.

Table tenis moški.

Single:

1. Bivic—Belak 0:2. 2. Mlinar—Strojnik I. 2:0. 3. Dolinar Ž.—Gulič 2:0. 4. Ulčar Stanko—Tiran 9:2. 5. Krpan—Pirš 2:1. 6. Kocmur—Živec 1:2. 7. Dolinar B.—Lavrenčič 2:0. 8. Verbic—Verstovšek 2:0. 9. Grintal—Koch 1:2. 10. Strojnik II. — Šalehar 2:0. 11. Češnovar—Ulčar Milan 1:2. 12. Perharič—Martinšek 1:2. 12. Butara—Ljubič 2:0.

I. runda:

1. Dolinar—Strojnik 2:0. — 2. Močan—Butara 2:0. — 3. Dolinar—Belak 2:0. — 4. Martinšek—Verbic 2:1. — 5. Mlinar—Živec 2:0. — 6. Koch—Tiran 2:0. 7. Ulčar—Krpan 2:0.

II. runda:

1. Dolinar—Močan 2:0. — 2. Dolinar Ž.—Verbic 2:0. — Mlinar—Koch 2:1.

III. runda:

1. Dolinar B.—Dolinar Ž. 2:0. — 2. Mlinar—Ulčar 2:1.

IV. runda:

Dolinar Ž.—Mlinar 2:0. — S tem si je Dolinar priboril zmago.

Single moških: 1. Dolinar Žarko. 2. Mlinar. 3. Dolinar Boris.

Single moških — tolažilne: 1. Kocmur Alojz. 2. Perharič Janez. 3. Šalehar Nano.

Double moški.

V tej skupini so rezultati ti-le (prvoimenovana sta zmagovalca): Dolinar—Ulčar : Kocmur—Tiran; Krpan—Pirš : Koch—Grintal; Verbic—Belak : Dolinar—Mlinar; Perharič—Močan : Kruk—Butara.

Zmagovalci iz te skupine so igrali med seboj in sta Dolinar—Ulčar premagala dvojico Koch—Grintal in nato še dvojico Perharič—Močan ter sta si s tem priborila zmago.

Table tenis ženske.

Single:

1. Dolenc E.—Marinko 2:0. 2. Bahar—Božič 0:2. 3. Jeločnik—Bednař 0:2. 4. Štancar—Marinko Ana 0:2.

1. Dolenc—Božič 0:2. 2. Bednař—Marinko Ana 0:2.

1. Božič—Marinko Ana 2:1.

Tolažilne.

1. Marinko—Bahar 1:2. 2. Jeločnik—Štancar 2:0.

1. Bahar—Jeločnik 0:2.

Zmagovalka: Božič. 2. Marinko Ana. 3. Bednař; pri tolažilni: Jeločnik. 2. Bahar. 3. Marinko.

Odbojka.

Prvi zmagovalec je bil Sv. Jakob ,Ljubljana, ki je prejel krasen pokal, darilo bana dravske banovine g. dr. Marka Natlačena; v tolažilnem turnirju je bila prva Šiška, ki je prejela pokal župana g. dr. Adlešiča. Pokal tvrdke Alpina je prejel Korotan za double v ping-pongu; tekme za pokal tvrdke Eberle, juvelir in zlatar v Ljubljani, se še niso končale.

Desetletnica SK Javornika

Rakek, 9. septembra.

Agilni rakovški športni klub SK Javornik je na Marijin praznik dostojno proslavil desetletnico delovanja. Pri tej priliki je bil prirejen tradicijonelni športni dan nekaterih disciplin ter so po doseženih rezultatih določili prvake za leto 1936. Tekmovanja so se udeležila tale društva: SK Javornik, Cerknica, SK Vrhnika, SK Borovnica (SK Krim), SK Mengeš ter Begunje. Vsi ti klubi so poslali svoje zastopnike, tako da se je ta dan zbralo na Rakeku prav pisano število notranjskih atletov.

Ob 9. dopoldne so se nastopajoči zbrali pred Sokolskim domov in pričeli s tekmovanjem. V naslednjem prinašamo nekaj pri tem tekmovanju doseženih rezultatov: **Met kopja:** Kržič, Braniselj, Bučar R. **Skok v daljino:** Milc (J) 5,92, Braniselj (C) 5.69, Jaklič (J) 5.18. **100 m:** Milc (J) 12, Urbas (J) 12.3, Jaklič (J) 12.6. **Skok v višino:** Škulj (J) 1.61, Braniselj (C) 1.56 in Carnelutti 1,51. **1500 m:** Iglič (V) 4.25, Jurca (V), Mršek (J). **Štafeta 400 + 300 + 200 + 100 m:** Prvo je priteklo na cilj moštvo SK Javornika s časom 2.14,7. **Met krogle:** Urbas, Bučar, Carnelutti. **Met diska:** Bučar, Braniselj, Urbas.

Med tem pa se je vršilo tudi tekmovanje v namiznem tenisu po cup sistemu. Zmagali so: Boh (C), Pušnik (J) in Škulj (J).

Popoldne pa sta bili nogometni tekmi, in sicer prva med SK Borovnico : SK Javornik 1:2 (1:1) (jun.). Za to je bila tekma moštev SK Javornik : SK Mengeš 4:4 (1:3). Sodil je g. Korbar dobro in objektivno.

Popoldne pa so zmagovalcem prvih treh mest izročili prav okusne priznanice, delo akademika F. Branislja. S tem je bilo tekmovanje končano. Da pa so nekateri rezultati tako slabi, je kriv zelo razmočen teren.

Sportni dan v Slov. Konjicah

Kakor smo že objavili, je bil dne 6. septembra 1936 ob priliki rojstnega dne Nj. Vel. kralja Petra II. v Slov. Konjach športni dan. Predpoldne se je vršila kolesarska dirka na progi Slov. Konjice—Celje in nazaj. Kot prvi je prispel na cilj Bertoncelj, član SK Slov. Konjice, drugi je bil Celjan Kajetan in tretji Konjičan Zemljič.

Popoldne se je pa vršil nogometni turnir za darovani pokal. Sodelovali so klubi SK Štore, SK Gasilec Babno pri Celju, Oldboys SK Železničarja Maribor, SK Slov. Konjice. Celo popoldne je deževalo, ter se je kljub dežju nabralo dokaj občinstva, katero je sledilo z velikim zanimanjem prvemu nogometnemu turnirju v Slov. Konjicah.

Rezultati so naslednji:

SK Slov. Konjice:SK Štore 4:0, Oldboy SK Železničar:SK Gasilec 3:2. Nezaslužena zmaga Železničarja, sodil je slabo sodnik iz Konjic. Torej sta prišla v finale SK Konjice in oldboys SK Železničarja. Oldboys SK Železničar:SK Slov. Konjice 4:1.

Tako je pokal odnesel Oldboys SK Železničar Maribor.

Gostovanje Maratona preloženo. Zagrebški lahko atleti — Maratonci, ki bi morali gostovati v Ljubljani v nedeljo 13. t. m., so zaradi priprav za balkanske igre zadržani, zato so se opravičili gostitelju SK Iliriji in dogovorno sklenili, da bo lahko atletski dvoboj z Ilirijo v Ljubljani prihodnji mesec takoj po balkanijadi. SK Ilirija zato prosi našo športno javnost, da izvoli upoštevati gornje razloge in poseti prireditev v oktobru v čim lepšem številu. Obenem zagotavlja vodstvo lahko atletske sekcije, da bo sedaj gotovo možna priprava tudi atletov Ilirije, ker je uspelo klubu pridobiti igrišče SK Slovana v najem in se vršijo odslej redni treningi po trikrat na teden, v torek in soboto pod podstvom strokovnega učitelja g. O. Kleina in ob četrtkih. O prihodnjih prireditvah bo cenj. športna javnost pravočasno obveščena.

Kolesarske dirke v Mariboru. Kolesarska sekcija SK Železničarja je priredila v torek na praznik na Železničarjevem stadionu kolesarske tekme, ki so bile izpeljane v petih točkah. V dirki (10 krogov) je zmagal Lozinšek (SK Železničar), drugi Sodec (Maraton), tretji Sojč (Maraton). Čas prvega 7:44, drugega 7:45, tretjega 8:05. **Dirka ciljev** (15 krogov): Rozman (Železničar) Lozinšek (Železničar), Sodec (Maraton). **Glavna dirka** (20 krogov): Rozman (Ž) 14:52, Lozinšek (Ž) 16:13, Sodec (M) 17:17. **Kombinirana dirka** (1 krog tek, 2 kroga na kolesu) Lozinšek (Ž), Sojč (M). — **Handicap dirka** (10 krogov): Rozman (Ž) 7:03, Sodec (M) 7:25, Sojč (M) 7:31.

Razpis

II. mediklubske ocenjevalne vožnje Moto-Hermesa na Pokljuko.

Moto-Hermes priredi dne 13. t. m. mediklubske ocenjevalno vožnje na progi Ljubljana — Mengeš (kontrola) — Križe — Tržič (kontrola) — Begunje — Jesenice (kontrola) — Kočna — Gorje (kontrola) — Pokljuka (cilj pri Šport-hotelu Sm. kluba Ljubljane.) prvi start je ob 7 zjutraj na Kongresnem trgu. — Povprečna brzina prve etape je poljubna. Na ostalih mora biti brzina ista, na zadnji etapi (Gorje — Pokljuka) pa 15% nižja. — Tekmovalcem, ki startajo s 500 dobrimi točkami, se za vsako načeto minuto presegodnjega ali prepoznega priboda na kontrolo odbije po 5 točk. Prijave oddati pri blagajni kavarna Zvezda do 12. t. m. ob 16. — Nadaljne informacije na tel. 37-39 (Pipenbacher) in 21-25 (Pollak). Detajlni razpisi na razpolago v kavarni Zvezda. — Moto-Hermes.

Ljubljansko gledališče

Opera — Začetek ob 20

Četrtek, 10. septembra: *Traviata* Izven. Znižane cene. Petek, 1. septembra: Zaprto.

Radio

Programi Radio Ljubljana:

Četrtek, 10. septembra: 12.00 Reproduciran koncert češke glasbe 12.45 Vreme, poročila 13.00 Čas, spored, obvestila 13.15 Vse mogoče, kar kdo hoče (plošče pa željah) 14.00 Vreme, borza 18.00 Skladbe komponista Paula Lincke-ja (gra Radijski orkester) 19.00 Čas, vreme, poročila, spored, obvestila 19.30 Nac. ura: Kraška jama — čudo slov. kraškega podzemlja (časnikar Janko Hafner) 19.50 Jan Kiepura poje (plošče) 20.10 Slovenščina za Slovence (g. dr. Rudolf Kolarič) 20.30 Koncert moškega zbora »Sloge« 21.15 Operetna glasba (Radijski orkester) 22.00 Čas, vreme, poročila, spored 22.20 Harmoniko igra g. Stanko Avgust.

Drugi programi:

Četrtek, 10. septembra: Belgrad I: 20.00 Skandinavski večer 22.00 Kavarniška godba — *Belgrad II:* 20.00 Ples moreške na Korčuli (Kulundžić) — *Zagreb:* 20.00 Prenos z Belgrada 22.15 Plesna glasba — *Dunaj:* 19.30 Vojaška godba 22.10 Zabavni koncert 23.45 Plesna glasba — *Budimpešta:* 19.40 Igra 21.40 Klavir 22.30 Angleška plesna glasba — *Trst-Milan:* 17.15 Vokalni koncert 20.40 Giachettijeva komedija »Miroljuben človek«, nato plesna glasba — *Rim-Bari:* 17.15 Instrumentalni koncert 20.40 Leoncavalova opera »Bajazzo« 23.15 Plesna glasba — *Praga:* 19.10 Kalmanova opereta »Grofica Marica« 21.00 Orkester in solisti 22.30 Koncert češkega noneta — *Varšava:* 19.00 Vojaška godba 21.00 Vokalni koncert 21.25 Mozartov kvartet 22.15 Lahka glasba in wplesna glasba — *Vsa Nemčija:* 20.00 Prenos z narodnosocialističnega kongresa v Nürnbergu (vojaška godba) — *Beromünster:* 20.00 Leharjeva opereta »Vesela vdova«.

„Slovenčeva" podružnica

Ljubljana, Tyrševa cesta

(palača Poštni dom)

Pozor! Posetnike ljubljanskega velesejma vabim, da si pred nakupom pohištva ogledate stalno razstavo **Najmodernejšega pohištva** lastnega izdelka, z večletno garancijo in po zelo znižani ceni.

ANDREJ KREGAR in sinova

Št. Vid nad Ljubljano, poleg kolodvora

Nemška knjiga o koroških Slovencih

Theodor Veiter, Die slowenische Volksgruppe in Kärnten, Geschichte, Rechtslage, Problemstellung, Wien - Leipzig 1936, 170 str. Knjiga je izšla v zbirki: Kleine historische Monographien, herausgegeben von Nikolaus Hovorka.

Avtor skuša slikati, kakor sam pravi, zgodovinski razvoj in sedanji pravni položaj koroških Slovencev, ob koncu pa tudi predlagati rešitev slovenskega problema na Koroškem. Porabil je večinoma vse ovire in vso literaturo iz zadnjih desetletij, ki se nanašajo na koroški jezikovni problem; ker so mu tudi avstrijske oblasti dale vpogled v vse uradne spise, je knjiga prvovrstni vir za poznavanje manjšinskega slovenskega problema na Koroškem. Avtor izvira iz nemške celovške družine in je imel priliko problematiko slovenskega naroda iz bližine motriti.

*

V osmih poglavjih razglablja avtor o problemu narodnosti sploh, obravnava zgodovino Slovencev, še posebej koroških Slovencev po plebiscitu v avstrijski demokratski republiki, usodo predloga kulturne avtonomije l. 1927, položaj Slovencev v sedanji stanovsko organizirani Avstriji in končno možnosti bodočega sporazuma med Slovenci in Nemci.

*

Čeprav je Veiter Nemec z dušo in telesom, motri vendar slovenski problem a) iz vidika katoliških moralnih načel, b) iz vidika avstrijskega, ne zgolj nemškega stališča, c) iz vidika stanovsko urejene države.

Njegovo gledanje se radi tega bistveno razlikuje od večinoma vseh dosedanjih nemških razprav, ki so pač pod vplivi svobodomiselnih, individualističnih, materialističnih nazorov vse še tako skromne težnje koroških Slovencev odklonili kot narodni šovinizem in sanjali venomer o kulturni misiji Nemcev proti jugu in vzhodu, gesla, ki so kot dinamit razgnala narode prejšnje Avstrije v nove, lastne države.

Avtor priznava, 1. da so se Slovencem doslej godile krivice in se še godijo, 2. da ima vsak narod posebno bogodano poslanstvo in da je poslanstvo koroških Slovencev, da posredujejo med avstrijsko in jugoslovansko kulturo, 3. da naj Avstrija omogoči koroškim Slovencem vršitev tega poslanstva na ta način, da jih kot narodno celoto iz etičnih in pravnih nagibov organizira in ščiti in jih pritegne k državnemu življenju.

Nemoralno, na goli imperialistični pohlepnosti sloneče načelo nasilne asimilacije avtor obsoja (str. 5), zvestobo in ljubezen do lastnega naroda ceni kot kulturno vrednoto (17), narodne bastarde, dvoživke (»nemškutarje«), ki so po izvoru in jeziku Slovenci, a zaničujejo hotoma svojo materinščino in se na glas delajo za najbolj goreče Nemce, odklanja.

Pred vsem mednarodnim svetom, ki ni tako šovinistično in pangermansko omejen kot »Freie Stimmen« in njihovi somišljeniki, je Veiter res nemškemu imenu izkazal čast, ko je moško priznal sledeče: »Nemško šolsko društvo Südmark je pospeševalo germanizacijo« (str 64), umetno se na Koroškem krajema Slovencem ubija narodni čut (str. 65), »nemške liberalne politične stranke so umetno razkrajale slovensko ljudstvo in ustvarjale narodne poturice (str. 66), koroški »krščansko socialni« Nemci so iz strahu pred nemškimi liberalci ves slovenski problem kratkomalo ignorirali (str. 67).

»Nekatere organizacije na nemški strani, katerim sicer priče le omejena oblastna moč, pa tem več praktični vpliv, kakor »Grundverkehrskommission«, so si stavile za cilj zapostavljanje Slovencev« (75).

Avtor večkrat odkrito priznava, da se Slovencem v marsičem godi krivica in da manjšinski problem ni rešen. Na drugi strani pa spet brani avstrijsko politiko in pravi, da koroški Slovenci »niso tlačeni« (str. 64) in da Avstrija ravna z njimi bolj plemenito kot druge države s svojimi manjšinami, da se je položaj koroških Slovencev začel vidno boljšati in da se jim dosti boljše godi kot Nemcem v Sloveniji (str. 156). Toda avtor sam priznava, da danes sploh ni nobene slovenske šole na Koroškem (68, 69), da koroška deželna vlada ni dovoljevala slovenskih privatnih šol, da ni nastavila po vojni nobenega ali skoraj nobenega slovenskega učitelja na utrakvističnih šolah (str. 70), da je uveden na celovškem učiteljišču »numerus clausus«, t. j., da sprejmejo samo take slovenske dijake, ki se bodo gotovo slovenstvu izneverili (str. 70) kot ironija zveni, če pravi avtor (114), da smejo Slovenci ustanavljati privatne šole in da so otvorili nekaj (6) privatnih slovenskih tečajev, a da je deželni šolski svet z odlokom z dne 23. marca 1936 odredil, da šolski vodje (nemških ali utrakvističnih šo)l, ki so seveda vsi nasprotni, odločajo o tem, če smejo slovenski otroci pohajati te tečaje.

»Niso tlačeni«, a avtor sam priznava (str. 70 in 71), da na 78 tako zvanih utrakvističnih šolah ni preveč šolskih vodij, veščih slovenščine; mi vemo, da jih je samo 34; avtor priznava, da je po statistiki iz l. 1931 izmed 206 učiteljev samo 126 izprašanih za slovenski pouk; toda mi vemo, da je v šolskem letu 1932-33 bilo na 78 šolah s 179 razredi samo 73 izprašanih učiteljev. Pri tem ne pozabimo, da med temi slovensko čutečih učiteljev prav za prav ni. Ali so pristni Nemci ali nemško čuteči.

»Niso tlačeni«, a avtor sam priznava, da je postala po vojni utrakvistična šola (71) orodje, ki je poslabšala položaj narodno zavednih Slovencev, ker se določbe glede pouka v slovenščini ne izvajajo, razen v 7 šolah in ker se je že v prvem ali v drugem šolskem letu vršil pouk izključno v nemščini: »utrakvistična šola je postala vedno bolj sredstvo, da je slovenske otroke pretvorila v nemške«. — Temu nemoralnemu raznarodovanju pravilno pripisuje avtor duhovno in etično inferiornost prizadetega razkrojenega naroda.

Dejstvo, da so si Slovenci na osnovi splošno veljavnih zakonov ustvarili iz lastnih sredstev in moči skromno politično, kulturno-društveno, gospodarsko-zadružno organizacijo, naj bi dokazalo, da je trditev o tlačenju Slovencev bajka (str. 75). Toda to je igra z besedami. Če moderna država in javna uprava, ki posega vendar tako globoko v vse politično, gospodarsko, kulturno, šolsko vzgojno, duhovno življenje državljanov dejansko nikdar z nobenim ukrepom ali državnim aparatom pozitivno ne podpre elementarnih narodnih teženj manjšine, če ne nastavi nobenega inteligenta iz manjšine na katerokoli važno mesto v delokrogu manjšine, potem je to najobčutnejše oškodovanje narodnih vrednot manjšine in to je istovetno s tlačenjem.

»Avstrija bo dala Slovencem manjšinske pravice.«

Avtor navaja pravne norme (st. 58), ki veljajo danes v Avstriji za narodne manjšine. Takih norm je na papirju več kot zadosti. Avstrijska ustava je prevzela tozadevne pravne norme prejšnje Avstrije (§ 19 drž. osnovnega zakona itd.), poleg tega je Avstrija podpisala St. Germainsko mirovno pogodbo, ki določa, da se smejo manjšine posluževati maternega jezika v občevanju, verskem udejstvovanju, v tisku, v katerikoli publikacijah, javnih zborovanjih, pred sodiščem, v šolskem pouku...

Merodajni činitelji so po vrsti slovesno obljubljali izpolnitev narodnih postulatov Slovencev. Tako je deželni koroški zbor 20. julija 1920 izjavil, da je pripravljen izpolniti narodne želje slovenskih rojakov v okviru manjšinske zaščite, predvidene v mirovni pogodbi, dne 28. sept. 1920 je pa izjavil, da bo ohranil slov. rojakom njihovo narodno svojstvenost za večne čase... Isto so obljubili nemški voditelji 12. sept. 1920 na velikem zborovanju na Gosposvetskem polju.

(Nadaljevanje.)

ALI SE TRUDITE TUDI VI, DA BI IMELI TAKO PREKRASNO POLT

in da bi z njo presenetili svoje tovarišice—

To je zelo lahko

Moški ne marajo grdega mastnega nosa in blesteče kože. Vlaga in mastne naslage prihajajo iz razširjenih znojnic. Vse to se zmeša z Vašim pudrom in tvorijo se male trde grudice, ki se vležejo v znojnice, jih razdražijo in še bolj razširijo in tako gre to brez prestanka. Zatečite se takoj k pudru Tokalonu, ki je odporen proti vlagi. Dajte nekaj tega pudra na prst, potem pomočite prst v vodo in, ko ga potegnete iz vode — glej čudo! puder in prst sta suha. Puder Tokalon je zmešan s smetanovo peno in obdrži se na koži tudi pri deževnem vremenu, pri kopanju v morju ali med potenjem pri plesu v najbolj soparni plesni dvorani. Čudovite nove barve dajejo polti prekrasen videz, kakršnega prej nikdar niste imeli. Moški strastno ljubijo te nove barve. Te barve se zlivajo s kožo in nihče Vam ne bo mogel reči, ali ste napudrani, ali niste. Četudi je sestava teh novih barv dosti dražja, bode cene pudra Tokalon zaenkrat ostale neizpremenjene.

Vse šolske potrebščine

kupite najceneje v trgovini

H. NIČMAN

LJUBLJANA, KOPITARJEVA UL. 2

Mag. št. 3-1579/36.

RAZGLAS O LICITACIJI

Uprava občine ljubljanske razpisuje za preureditev tlaka na skladiščnih rampah pri Carinarnici v Ljubljani II. javno pismeno ponudbeno licitacijo na

torek, dne 22. septembra 1936 ob 11 dopoldne

v sobi št. 15 mestnega gradbenega urada v Ljubljani. Ponudbe naj se glase v obliki popusta v odstotkih (tudi z besedami) na znesek odobrenega uradnega proračuna 88.830 Din.

Predpisana kavcija znaša 9000 Din.

Pojasnila in ponudbeni pripomočki se dobivajo proti povračilu napravnih stroškov med uradnimi urami v pisarni mestnega gradbenega urada v Ljubljani.

Podrobnosti razpisa so razvidne iz razglasa o licitaciji na razglasni deski mestnega poglavarstva.

MESTNO POGLAVARSTVO V LJUBLJANI,
dne 5. septembra 1936.

Predsednik: Dr. Adlešič Juro l. r.

MALI OGLASI

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1·—; ženitovanjski oglasi Din 2·—. Najmanjši znesek za mali oglas Din 10·—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglasih reklamnega značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petitna vrstica po Din 2·50. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službo dobe

Komponist išče tajnico
Delo lahko z izleti. Predstaviti se je v hotelu Bellevue od 1—4. (b)

Gospodično k otrokom,
ne pod 30 let staro, perfektno nemškega jezika, ki bi pomagala tudi v gospodinjstvu, sprejmem k dvema dečkoma 3—5 let. Ponudbe s sliko na: Rokenštajn Andor, Subotica, poštni predal 10. (b

Modistinjo
takoj sprejmem. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »800«/13279 upravi »Slovenca«. (b)

Kamnoseška industrija
A. Vodnik, poleg glavnega kolodvora v Ljubljani, sprejme za takojšnji nastop dobre kamnoseke, brusače, cementarje in delavce. (b)

Vajenci

Fanta
krščansko vzgojenega, iz boljše kmetske hiše, kateri ima predpisano šolsko izobrazbo in veselje do trgovine in je simpatične zunanjosti, sprejme Ivan Gruber, trgovec — Šoštanj. (v)

Učenka
osnovne šole, 14 letna, zdrava in močna, z odličnim spričevalom — se želi izučiti v trgovini z mešanim blagom. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 13292. (v)

Absolventinja
meščanske šole z malo maturo bi se rada šla učit v mešano trgovino. Ponudbe pod »Stara 15 let« podružnici »Slovenca« Celje. (v)

Dijaki

Dva dijaka
sprejmem v vso oskrbo. Naslov pove uprava Slovenca pod št. 13259. (D)

Dijaki
višjih razredov in visokošolci dobijo zdrava, sončna stanovanja. Sokolska ulica 15. (D)

Dva dijaka
sprejmem na stanovanje in hrano. Naslov v upravi »Slovenca« pod štev. 13289. (D)

Denar

V denarnih zadevah
se obrnite zaupno na mojo pisarno. Solidno poslovanje. Inkaso faktur.

Srečke drž. razr. loterije!
Rudolf Zore, Ljubljana, Gledališka ulica 12.

70.000 Din posojila
iščem proti vknjižbi na sigurno mesto. Obresti po dogovoru. Naslov v upravi »Slovenca« v Ljubljani pod št. 13260. (d)

A. Planinšek
agencija bančnih in kreditnih poslov, Ljubljana, Beethovnova ulica 14/I, telefon 35-10, Vam posreduje vse bančne posle, nakup in prodajo vrednostnih papirjev najkulantneje takoj v gotovini.

Prodamo

Skungs
kakor tudi vso ostalo kožuhovino prodaja in izdeluje najugodneje krznar Josip Dolenc, Sv. Petra cesta 19, tel. 22-62. (1)

Za poletje in vroče dneve!
Ostanki Mariborskih Tekstilnih tovarn
brez napak, pristnobarvni. »Paket serija S« vsebina: 15—21 m prima oksfordov, touringov in cefirjev za moške srajce, vsak kos najmanj 3 m, dalje »Paket Serija S/o« istotako 15 do 21 m za ženske pralne obleke, dečve (Dirndl), v najlepših barvah, predpasniki itd. — **Vsak paket poštnine prosto samo 107 Din.** — Za isto ceno »Paket serija P« vsebina: 15 do 20 m platna, posteljnina, žensko, moško in namizno perilo, barvasto, ter »Paket serija P/I« 10 do 15 m istega najfinejšega belega blaga - Neprimerno vzamem nazaj in zamenjam. Dalje najceneiše blago za vsa moška in ženska oblačila. - Vzorci brezplačno.
»Kosmos«, razpošiljalnica ostankov, Maribor, Dvořakova cesta št. 1.

Kislo zelje, repa
novo prvovrstno, in glave za zdarmo v sodčkih dobavlja vsako množino po brezkonkurenčni ceni
GUSTAV ERKLAVEC
Ljubljana-Kodeljevo,
Povšetova 10, tel. 35-91.

Kolesa in šivalne stroje
najboljši nemški fabrikat, boste dobili najbolj poceni samo v Novi trgovini, Tyrševa 36. Velesejem paviljon H, zunaj. (1)

Za šolarje
vseh vrst obleke, pumparce, perilo itd. v največji izberi dobite poceni pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14. (1)

Nogavice, rokavice
in pletenine Vam nudi v veliki izberi najugodneje in najceneje tvrdka Karl Prelog, Ljubljana, Židovska ulica in Stari trg. (1)

Premog,
drva, oglje dostavlja na dom
Bartol Anton,
Tyrševa 46, telefon 35-40.

Kupimo

Namizna jabolka
vagonske količine — in suhe gobe kupuje Artur Nachbar, Radeče. (k)

Vsakovrstno
zlato kupuje
po najvišjih cenah
ČERNE, juvelir, Ljubljana
Wolfova ulica št. 3.

Kupim polnojarmenik
žago s cirk. in vsem potrebnim materijalom — isto lokomobilo 8—12 ks. Ponudbe na naslov: Žnidarič Vekoslav, lesna trgovina, Logarevci, pošta Križevci pri Ljutomeru. (k)

Žage
ki bi mogle dobavljati 25 mm enako debele žamane hrastove deske I. in II. vrste ter hrastove frize, naj stavijo ponudbo za gotovo blago, a posebno za dobavo do konca leta, z najnižjo ceno, franko vagon nakladalna postaja — na Publicitas, Zagreb, pod št. 44173. (k)

Kupujte pri naših inserentih

SOBE

Opremljeno sobo
oddam dvema ali trem osebam. Cena nizka. — Cegnar, Svabičeva 1. (s)

Razno

10 dinarjev
vas stanejo tri legitimacijske slike. - Leica film Pavlovčič, Poljanska 12.

Najlepše
vence, šopke
in aranžmaje nudi po najnižjih cenah cvetličarna Tyrševa (Dunajska c. 9. Vrtnarstvo Vrazov trg pri šentpeterskem mostu.
Adolf Vatovac

Rajonski zastopniki

se iščejo ze prodajo aparatov za vsesavanje prahu najmodernejše konstrukcije. Vsled zelo ugodne prodajne cene se nudijo agilnim prodajalcem, ki so že z uspehom delovali s tem predmetom, velike možnosti zaslužka. Ponudbe na INTERREKLAM d. d. Zagreb, Masarykova 28, pod št. 10/A-21.

Za časa Velesejma

od 1. do 13. septembra
bo izhajal **SLOVENEC**
v znatno povečani nakladi in bo torej
oglaševanje v tem
dnevniku za vsakogar zelo koristonosno.
Kličite telefon **29-92**